

Vážení spoluobčané, hned v úvodu mi dovoluji, abych Vám poděkoval za podporu, které se mi od Vás dostalo v říjnových volbách – velmi si toho vážím.

Během podzimu začala jedna z největších stavebních investic našeho města za posledních zhruba 10 let – jedná se o výstavbu kanalizace ve spádových obcích (Hasina, Ledčicky, Viničná Lhota, Podlužany a v části Podolí). Investorem celé nákladné akce je

VaK Nymburk. Celková cena se bude pohybovat okolo 50 milionů Kč, město přispěje částkou 12,5 milionů Kč, na něž si vezme od příštího roku úvěr, neboť příspěvek, který v současné době vybírá, pokryje jen malou část výdajů. Předpokládaný termín dokončení včetně připojení všech dotčených nemovitostí by měl být do letních prázdnin 2019.

V polovině prosince byla dokončena rekonstrukce Rektorysovy ulice a ulice Josefa

Horáka. V příštím roce by se mělo pokračovat s rekonstrukcí dalších ulic Na Rafandě.

Za velkou událost považuji vydání dvou publikací k stému výročí vzniku Československa: jedná se o Zápisky ruského legionáře Františka Boušky a knihu Viktora Dobrevy o poválečné historii našeho města.

Přeji Vám krásné prožití vánočních svátků, hodně štěstí, zdraví a životní pohody v novém roce 2019.

Petr Kapal, starosta

Zastupitelstvo města (zleva): Mgr. Veronika Novotná, Michael Paroulek, Martina Vlčková, Petr Kapal (starosta), Václav Košťák, Mgr. Marcela Ešnerová (místostarostka), Mgr. Viktor Dobrev, Ing. Marek Žďárský, Petr Pešava

SLOVO FARÁŘE

Milí čtenáři Rožďalovicka, když jsou ještě Vánoce poměrně daleko, můžeme již v nákupních střediscích nacházet různé čokoládové postavičky Mikulášů, čertů a andělů, které jsou za malou chvíli vystřídány různými sladkostmi a dalšími produkty zabalenými do vánočního obalu. V tomto pomyslném boji o zákazníka ale nejsou osamoceny, jsou doprovázeny hudbou, vánočními koledami, které v našich uších zní v poslední době již od konce října, a tak se nám už někdy dostávají v obchodě pod kůži a pomalu jsme na ně alergičtí.

Přesto je ale většinou rádi posloucháme, například na různých vánočních besídkách, při rozsvěcení stromů, na koncertech, v kostele při vánoční mši svaté či doma u stromčku. Tyto koledy nezpíváme a nehrajeme zpravidla během roku, ale šetříme si je až na Vánoce, protože jsou pro nás tyto svátky

mimořádné. Jedna z těchto vánočních písní, která se zpívá v různých jazycích a která nás upozorňuje na tuto mimořádnou chvíli, zní: Tichá noc, svatá noc.

Tato koleda před nás klade, co se před více než dvěma tisíci lety odehrálo v Betlémě, kdy se tam v betlémském dítěti Bůh stal člověkem („v městě Betlémě Bůh zrozen dnes, z lásky se člověkem stal“), kdy Bůh se nám v betlémském dítěti stal blízkým. Ticho noci, kdy člověk spí, je následně protknuťo jásotem pastýřů, kterým Anděl Páně zvěstuje radostnou novinu o narození betlémského dítěte. A tito pastýři pak spěchají skrz noc a zimu, hnáni ale velikou radostí, aby se nejdříve poklonili a pak byli spolu s Pánem Ježíšem, v kterém prorocky spatřují naději pro sebe („stín a mráz vůkol nás, / v hloubi srdce však Gloria hřmí, / dík, že hříšník se s důvěrou smí / u svatě Rodiny hrát“). V tichu člověk slyší, co jeho pozornosti běžně uni-

ká, ať už je to třeba tikot hodinek, či kapaající kohoutek. V tichu se totiž může každý zvuk patřičně rozeznít, či doslova rozprostřít po místnosti. Většinou se i člověk lépe soustředí v klidu než v hluku, a proto, když si potřebuje něco promyslet a následně se rozhodnout, volí ticho, či dokonce krátkodobou samotu. Přesto je ale dennodenně zahlcovan informacemi, takže může přeslechnout či přehlédnout, s jakou láskou Bůh člověka oslovuje.

Přeji nám všem, abychom tyto svátky vánoční nestrávili jen hekticky, ale i v jistém klidu, rodinném souznění – v tichosti, abychom alespoň o Vánocích, třeba při půlnoční mši svaté 24. prosince ve 24:00 toto Boží oslovení, které směřuje k našemu nitru, nepřeslechl, ale slyšeli a nechali ho rozeznít. Milostiplný rok 2019!

P. Lukáš Hrabánek

Zastupitelstvo schválilo:

- veřejnoprávní smlouvu č. 17/2018 o poskytnutí dotace ve výši 5000 Kč na činnost mládeže Mysliveckému spolku Hájek Košík,
- veřejnoprávní smlouvu č. 18/2018 o poskytnutí dotace ve výši 5000 Kč na financování kulturní akce Festival na ROHU 2018 Spolku Budil,
- podání žádosti o dotaci na projekt Obnova fasády na budově bývalé obecné školy z rozpočtu Středočeského kraje,
- přijetí peněžních darů na charitativní koncert Lucie Bílé od těchto sponzorů: PEMI stavební a obchodní společnost, s. r. o. ve výši 20 000 Kč, Emilie Trísková ve výši 10 000 Kč, Pila TADOS Taraba ve výši 10 000 Kč, František Janek – Voda ve výši 20 000 Kč, Břetislav a Zdeňka Škodovi ve výši 2 000 Kč,
- poskytnutí peněžního daru ve výši 100 000 Kč Nemocnici Nymburk, s. r. o., gynekologicko-porodnickému oddělení, jako výtěžek z charitativního koncertu Lucie Bílé,
- plán inventur na rok 2018,
- prodej hasičského vozidla značky Škoda 705 RTHP typ CAS panu Liboru Pletkovi za 41 000 Kč,
- hodnotící komisi při zadávání veřejných zakázek malého rozsahu v tomto složení: Petr Kapal – starosta, Mgr. Marcela Ešnerová – místostarostka, Mgr. Viktor Dobrev – člen zastupitelstva,
- přijímání prohlášení snoubenců o uzavření manželství pro místostarostku Mgr. Marcelu Ešnerovou a člena zastupitelstva Michaela Paroulka,
- poskytnutí finančního daru ve výši 10 000 Kč do veřejné sbírky pořádané Sdružením místních samospráv České republiky na pomoc obci Prameny,
- příspěvek k zajištění dopravní obslužnosti na území okresu Nymburk pro rok 2019 ve výši 324 000 Kč.

(red)

Pálení odpadu i přírodních materiálů na otevřených ohništích

Na otevřených ohništích, zahradních krbech nebo otevřených grilovacích zařízeních lze podle zákona pálit pouze dřevo, dřevěné uhlí a suché rostlinné materiály.

Je zakázáno pálit obaly od plastů, igelit, barevné časopisy a noviny, chemicky ošetřené dřevo (okenní rámy, dřevotříska, dřevo ošetřené laky nebo barvou), vlhké zahradní odpady, plasty, gumu, chemické přípravky apod. materiály, u jejichž spalování vzniká velké množství pro člověka škodlivých emisí. Většina z nich zůstává ve vzduchu ve výšce 10 metrů a poté klesá zpátky na zem.

Spalování těchto škodlivých materiálů je považováno za přestupek a může být sankcionováno až do výše 50 000 Kč pokuty.

Vzhledem k problematickému zajištění úplného proschnutí rostlinného materiálu, který by se dal dokonale spálit, je vhodnějším způsobem, jak naložit s biologicky rozložitelným materiálem ze zahrady, jeho kompostování. Kompost lze dále využít zapravením do záhonů. Pokud máme možnost, větve štěpkujeme a přidáváme do kompostu také.

Listí je možné ponechávat i pod stromy (případně ho shrabat ke kmeni), kde

se z něho uvolňují živiny a vrací se zpět do půdy.

Pálení listí, klestu a shrabané trávy není zákonem výslovně zakázáno, jedinou výjimkou je pálení listí napadeného chorobami (například antraknóza ořešáků či bakteriální spála jablonovitých). Ovšem i pro pálení listí na zahradě platí určitá pravidla a omezení, která stanovuje zákon.

Pro podnikající fyzické a právnické osoby platí, že musí plánované pálení rostlinných zbytků ohlásit příslušnému operačnímu středisku HZS (hasičského záchranného sboru) v kraji. Při ohlašování musí uvést datum a místo pálení, zodpovědnou osobu, přibližnou dobu pálení a kontakt.

Povinnost ohlášení pálení pro řadové občany není zákonem stanovena, při pálení většího množství zbytků se však doporučuje. Oheň se nesmí zakládat na místech se vzrostlým porostem, loukách a strništích.

Tzv. palné dny si zpravidla obce či městské části samy určují obecní vyhláškou. Pokud vyhláška není, lze (suchý materiál) pálit kterýkoliv den.

Pokud rostlinné materiály (zvláště listí) spálíme, energie, která je v nich obsažena, nám k ničemu neposlouží (jen ohřeje vzduch).

PRÁVIDLA PRO SPALOVÁNÍ ODPADŮ NA ZAHRADĚ (OBECNĚ)

- Pálení musí být přítomna osoba, která dovršila věku 18 let.
- Místo pálení nesmí zůstat bez dozoru.
- Velikost ohniště volte takovou, aby všechny hořící materiál shořel v době, kdy je na místě přítomen dozor.
- Ohniště musí být vzdáleno minimálně 50 metrů od okraje lesa, mělo by se zakládat nejlépe na hliněném podkladu.
- Vždy mějte k dispozici prostředky, kterými oheň uhasíte – kbelík s vodou, lopatu a písek apod.
- Oheň by se neměl rozdělovat za pomoci hořlavých kapalin (např. benzín).
- Pálení se nesmí provádět při nepříznivých povětrnostních podmínkách, jako je inverze nebo silný vítr.
- Je nutné dodržovat bezpečnou vzdálenost ohniště od zástavby a hořlavých předmětů - domů s ploty, aut, apod.
- V případě, že se oheň vymkne kontrole a nelze jej uhasit vlastními silami, je osoba provádějící pálení povinna okamžitě nahlásit tento požár na místě příslušnému operačnímu středisku HZS v kraji.

(red)

U příležitosti 100. výročí vzniku samostatné Československé republiky se v neděli 28. října 2018 uskutečnilo v obřadní síni městského úřadu slavnostní předání pamětních medailí významným osobnostem našeho města. Na úvod zaznělo několik písní z dílny Jana Wericha a Jiřího Voskovce či Jaroslava Uhlíře a Zdeňka Svěráka v podání pěveckého sboru Drahomíry Říhové.

Ocenění z rukou starosty města převzali:

- Pan Jaromír Kafka za dlouhodobý přínos v oblasti všestranného sportovního vyžití. Je iniciátorem řady soutěží a volnočasových aktivit. Kromě organizování různých běhů pro zdraví, cyklistických zájezdů je i úspěšným šachovým reprezentantem.
- Pan Josef Velechovský za dlouholetou činnost v místním fotbalovém klubu, kde začínal jako aktivní hráč a pokračoval jako obětavý funkcionář. Láska k drobnému hospodářskému zvířectvu ho přivedla i k funkcím ve zdejším svazu chovatelů. V současné době je spoluorganizátorem oblíbených kulturních akcí Hudba léčí.
- Pan Josef Prejsek jako jeden z nejstarších členů Sboru dobrovolných hasičů města Rožďalovic. U příležitosti 135 let od založení sboru obdržel ocenění za dlouholetou aktivní činnost v zásahové jednotce i za práci na poli požární prevence.
- Paní Marie Wichnerová – akademická sochařka a medailérka patří k nejznámějším současným tvůrcům české numizmatiky. Z emigrace se koncem 90. let vrátila na Hasinu, která ji poskytla domov a klid k její umělecké tvorbě. Svoji účastí ve výtvarných soutěžích a úspěšnou spoluprací s českými mincovnami dlouhodobě šíří dobré jméno našeho města.
- Pan Ing. arch. Jiří Vorel – člen České komory architektů, který se řídí krédem: „V každém kusu dřeva vidím něco krásného a dbám na to, abych tu krásu neodstranil.“ Věrnost svému krédu představuje na výstavách i v reálných stavbách. Svými studánkami významně zkrášlil přírodu v okolí Rožďalovic.

- Paní Drahomíra Říhová za dlouholetou pedagogickou činnost zejména v oblasti hudební výchovy a sborového zpěvu. Její pěvecký kroužek se pravidelně zúčastňoval různých soutěží, kde získával velmi dobrá umístění. V současné době vede pěvecký sbor dospělých.
- Pan Josef Azsmongya in memoriam za dlouholetou organizátorskou a propagační činnost v obci Hasina, kde svým svérázným osobním příkladem dovedl vyprovokovat občany i chalupáře ke zvelebování obce a k budování zázemí pro sport i rekreaci. Hasina se stala jeho zásluhou obcí různých sportovních turnajů, soutěží a setkávání přátel. (Ocenění převzala jeho manželka paní Marie Azsmongyová.)
- Pan Jiří Rejsek za přínos v oblasti poznávání regionální přírody, za přednášky a pravidelné příspěvky do zpravodaje Rožďalovicko o houbách a jiných pozoruhodnostech zdejší přírody. Za poutavá vyprávění z málo známých světových lokalit a za aktivní činnost v redakční radě místního čtvrtletníku.
- Pan Jaroslav Taraba za dlouholetou činnost v zastupitelstvu obce, kde podnětnými návrhy podporoval rozvoj a zvelebování obce. Dlouholetým působením v oblasti myslivosti, zajišťuje ochranu přírody, zejména lesní zvěře. Jeho firma zajišťuje pracovní příležitosti mnoha místním občanům.

Galerie Melantrich hostila od 12. října výstavu *Šikovné ruce* místních autorů Hany Švarcové, Evy Velechovské, Růženy Velechovské, Vladislava Pokorného a Pavla Kočího. Součástí vernisáže byla i přednáška Tomáše Poláčka o jeho cestování stopem napříč Ruskem a Afrikou

Sté výročí vzniku samostatného Československa bylo připomenuto v neděli 28. října komponovaným odpolednem ve staré škole. Návštěvníci se mohli seznámit s připravovanou podobou nové expozice z historie našeho města, o níž promluvil pracovník Polabského muzea Andrej Lamprecht. Viktor Dobrev poté představil knihu rožďalovického legionáře Františka Boušky, kterou město vydalo u příležitosti tohoto výročí. Na závěr pohovořil o rožďalovických legionářích, kteří bojovali na frontách Velké války, Rudolf Vales

V sobotu 29. září jsme přivítali tyto nové občánky: Jakub Hojsák, Jiří Dufek, Tobiáš Jansta, Jakub Vích, Vivien Maala, Daniel Kapal, Tomáš Koucký

První listopadovou nedělí jsme si mohli v budově staré školy vyslechnout poutavé vyprávění Jiřího Rejska o jeho cestě kolem Islandu. Jana Červenková, která s ním cestu absolvovala, přinesla na ochutnání „černou smrt“ – tradiční islandský alkoholický nápoj Brennivín

Galerie Melantrich hostila v pátek 9. listopadu vernisáž výstavy obrazů Petry Albrechtové a Traika Truhláře. „Bylo nám ctí vystavovat v takovém architektonickém skvostu naše díla. Obzvláště bychom rádi poděkovali dámám Velechovským a starostovi města Petru Kapalovi za podporu a především za skvělou atmosféru při samotné vernisáži. Nechybělo zde nic, co k vernisáži patří. Skvělé občerstvení, hudba i milí lidé,“ uvedli k samotné vernisáži její hlavní aktéři

Pěvecký sbor Drahomíry Říhové vystoupil v sobotu 11. listopadu v kulturním domě v Údrcích v rámci Sousedského posvícenského posezení s písněmi Jiřího Suchého a Jiřího Šlitra

V pátek 23. listopadu proběhla v Muzeu klasického knihařství vernisáž výstavy Pohádky pro děti i pamětníky, kterou uvedla Eugenie Hančarová. Součástí vernisáže byla i prezentace knihy Viktora Dobřeva *Proměny Rožďalovic 1945–1963*

Výstava exotického ptactva a domácích zvířat se uskutečnila ve dnech 20. a 21. října ve Spolkovém domě

Posezení seniorů se konalo v sále radnice v pondělí 24. září

Populární Duo Jamaha vystoupilo v sále radnice v rámci tradiční akce Hudba léčí v sobotu 10. listopadu

Pátek 14. prosince patřil poslední „Hudbě léčí“ v tomto roce. Účinkovala slovenská skupina Black Band a součástí programu byla i bohatá tombola. Její vítěz si odnesl poukaz na zahraniční zájezd

Vyvrcholením letošní koncertní sezony v kostele sv. Havla se stal v neděli 16. prosince koncert houslisty Pavla Šporcla za doprovodu komorního souboru Praga Camerata a dětského pěveckého sboru Boni pueri. Výtěžek z vystoupení ve výši 260 000 Kč byl věnován Centru Paraple. Město Rožďalovice touto cestou děkuje všem sponzorům, kteří letos přispěli na zdejší charitativní koncerty

NA CO SE MŮŽEME TĚŠIT

24. prosince	Štědrovečerní vytrubování (od 20.00 do půlnoci každou celou hodinu)
12. ledna	Myslivecký ples (sál radnice, 20.00)
26. ledna	Hudba léčí – Piňakoláda (sál radnice, 14.00)
27. ledna	Vánoce v Izraeli – přednáška Jiřího Rejska (stará škola, 15.00)
10. února	Zájezd na muzikál Trhák – Praha, Divadlo Broadway
16. února	Hasičský ples (sál radnice, 20.00)
22. února	Hudba léčí – Bečkovci chlapi (sál radnice, 14.00)
9. března	Maškarní rej (sál radnice, 14.00)
16. března	Rybářský ples (sál radnice, 20.00)
23. března	Hudba léčí – Rose band (sál radnice, 14.00)

Vánoční stromek jsme letos rozsvěceli první prosincovou sobotu. Kulturní program zajistila zdejší škola a pěvecký sbor Drahomíry Říhové. V Galerii Melantrich bylo možné zhlédnout vánoční výstavu v retro stylu a obdivovat krásný slaměný betlém.

Říjen patřil již tradičně výlovům. V sobotu 13. října byl sloven Hasinský rybník, o týden později pak proběhly výlovy Bučického a Třeboňského rybníka

Koncem listopadu provedl Domov Rožďalovice renovaci cest v parčíku za klášterem

Během listopadu a prosince byla dokončena rekonstrukce ulice Rektorysovy a Josefa Horáka

Stěžejním cílem je zkvalitňovat výuku našich dětí

Vážení a milí čtenáři Rožďalovicka, opět se o prvním adventním víkendu rozsvítily uprostřed obcí a měst tisíce krásných vánočních stromů. V kuchyních nádherně voní cukroví a nejen děti se už těší na Vánoce. Ten tajuplný čas přichází a s ním také ohlédnutí za minulým rokem. Zhodnocení, co se nám podařilo, z čeho máme radost a v neposlední řadě i plány, co bychom v příštím roce chtěli dokázat.

Ráda bych připomněla nejúspěšnější akce naší školy.

V lednu se nám podařilo zorganizovat lyžařský kurz. Zúčastnilo se ho 17 žáků. Určitě byli spokojeni, protože letos je přihlášených 55 žáků, to je téměř celá třetina žáků naší školy.

Od února je ve školní jídelně možné vybrat si třikrát týdně z nabídky dvou jídel. Díky rozšířené nabídce se také zvýšil počet strážníků.

Zúčastnili jsme se mnoha vědomostních a sportovních soutěží, na kterých naši žáci úspěšně vystoupili na stupně vítězů. V okresním kole dějepisné olympiády se naše žákyně umístila na druhém místě. Na stupních vítězů jsme stanuli ve všech kategoriích recitační soutěže Veselá básnička. Šachisté získali druhé místo v okresním kole a postoupili do kraje. Florbalisté přivezli také pěkná umístění. Další medaile naši žáci vybojovali na Kopidlenském jelenovi, Běhu 17. listopadu i Běhu k Bučickému mlýnu. Největšího úspěchu však dosáhla Tereza Hojsáková. Uspěla v krajském kole Odznaku všestrannosti olympijských vítězů a velmi pěkně se umístila i na celostátní soutěži v Brně, kde překonala své čtyři osobní rekordy. Děkujeme všem žákům za příkladnou reprezentaci naší školy.

V květnu jsme oslavili výročí stodvacátého školního roku v budově školy. Všichni jsme chtěli přivítat hosty a připravit program, který se bude líbit. Přišlo téměř 800 návštěvníků, zpravidla bývalých žáků a pedagogů. Přišli i rodiče současných žáků a příznivci naší školy. Strávili jsme společně příjemné odpoledne. Mnoho pamětníků se setkalo po delší době a byla to setkání velmi milá.

Na přelomu května a června vyjeli děti a žáci mateřské a základní školy na pobyt ve škole v přírodě. Po týdnu se vrátili

domů sice unavení, ale šťastní a obohaceni o nové zkušenosti i výuku v terénu. V červnu se s naší školou v obřadní síni rozloučili absolventi devátého ročníku. Přišli je vyprovodit „jejich prvňáčci“ a přinesli jim krásná přáníčka. Nejenom maminkám se zaleskly oči dojetím.

Školní rok jsme ukončili nevšedním projektem. Cirkus Happy Kids přijel na Sokolské hřiště, tři dny rodina Lagronových učila naše děti z mateřské i základní školy cirkusovému umění. Ve třech představeních vystupovali akrobaté, kouzelníci, fakíři, klauni, provazochodci, žongléři i artisté na visuté hrazdě. Kdo představení viděl, byl opravdu nadšený, co se za tři dny naše děti dokázaly naučit.

Na podzim jsme se opět zapojili do charitativního projektu Jsem laskavec.

Pokračoval i projekt Senioři na slovíčko, kdy sedmáci uspořádali u příležitosti mezinárodního dne seniorů pěkné odpoledne s občerstvením a soutěžemi nejenom pro seniory z rodin, ale i pro sousedy a hosty z Domova Rožďalovice. Běh k Bučickému mlýnu je už tradicí. I spolupráce se záchrannou stanicí Huslík. Letos jsme do volné přírody vypustili káň lesní.

Organizačně i fyzicky byl velmi náročný celoškolský projekt ke stému výročí vzniku Československa. Žáci druhého stupně zdolali nejvyšší horu ČR, Sněžku. Na vrchol však nevyjeli lanovkou z Pece pod Sněžkou, ale podnikli výstup netradiční cestou od Pomezních Bud. Druhé části projektu se účastnila již celá škola. Každá třída si v rámci projektového vyučování vytvořila trasu po významných místech v Praze. Žáci si rozdělili úkoly, vyhledali informace a další týden podnikli cestu do Prahy, kde provedli své učitele a na zvolené trase naší stověžatou Prahou prezentovali svoje znalosti.

V listopadu devátáci spolu s prvňáčky rozšířili sad u Dolního rybníka o dalších 17 ovocných stromů. Výsadbu obohatila také degustační soutěž o nejlepší jablečný závin, který upekly skupiny děvčat z 9. třídy.

S velkou vervou se děti ze základní i mateřské školy zapojily do tradičního sběru papíru. Vyhrála druhá třída a navštívila Jump Arenu Zličín.

Změny nastaly ve výuce a mimoškolské činnosti nejenom na základní, ale také v mateřské škole. Chtěla bych zdůraz-

Tereza Hojsáková je naší nejlepší sportovkyní posledních let

nit, že po několika letech se nám podařilo zajistit pro naši školu plně kvalifikovaný sbor pedagogických pracovníků. I přesto se každý učitel i nadále vzdělává v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Zaměřujeme se nejenom na matematickou, ale i na čtenářskou a jazykovou gramotnost, také na polytechniku.

V mateřské škole se snažíme začlenit do programu Začít spolu. Na podzim děti jezdily společně s druhou a třetí třídou na plavání. Účastnily se divadelních představení, a společně s žáky školy v rámci praktických činností i dvou hodin keramiky s lektorkami z Centra pro všechny. Výsledkem byly moc pěkné výrobky, respektive vánoční dárky, které se v mnoha rodinách objeví pod stromečkem (více o mateřské škole na straně 15).

Změnou byla pro žáky výuka domácnosti a výchovy k občanství, kde probíhá výuka s prvky metody CLIL a výuka je částečně obohacena o terminologii v německém jazyce. Rádi bychom výuku němčiny na naší škole do budoucna ještě zintenzivnili.

Celoročně probíhá projekt Mateřinko, pojďte k nám, kdy každý měsíc navštíví předškoláci jednu třídu ZŠ a sdílí spolu vyučovací hodinu. Je to vždy velmi pěkná podívaná, jak spolu děti kooperují. Starší se učí toleranci a snaží se o dobrý příklad. Mladší zase ztrácí ostych ze školního prostředí.

Velmi pyšní jsme na mimoškolskou výchovu. V letošním roce si žáci mohli vybírat

z nabídky 24 kroužků a klubů. Velkou novinkou je nabídka kroužků pro předškoláky. Chtěli jsme umožnit také rodičům dětí z MŠ, aby v naší škole našli širokou škálu aktivit pro svoje děti a nemuseli je za mimoškolní výchovou vozit do vzdálených měst. Jsme potěšeni, že naše nabídka byla rodiči velmi kvitována. Zájem byl opravdu veliký. Otevřeli jsme dvanáct kroužků, přičemž Malé kuchtičky a Hejbánky jsme museli rozdělit do dvou skupin. Velké pokroky dělají všechny taneční kroužky. Oblíbení jsou i Kačeři (geocaching) a šachy.

Letos se nám podařilo také získat několik finančních grantů. Získali jsme dotaci z MŠMT na dopravu žáků na plavání. Získali jsme a využili další dotaci z MŠMT na projekt Šablony, které nám pomohly nakoupit do školy interaktivní tabule, dataprojektory, sportovní vybavení a další učební pomůcky. Ze Šablon jsme také hradili další vzdělávání pedagogických pracovníků, školního asistenta, chůvu v mateřské škole či provoz klubů.

Velmi zajímavý byl projekt Polabí, který podpořilo MK ČR částkou 177 000 Kč. Tyto peníze pomohly financovat žákům dopravu a vstupné při exkurzích do muzeí a podpořily výuku v oblasti muzejnic-

tví. Také jsme z tohoto projektu zakoupili notebook, dataprojektor, tonery a drobný kancelářský materiál, který žáci využívali k realizaci projektu. I nadále se snažíme získat pro naši školu finanční prostředky. Opět se účastníme výzvy MK ČR. Vypracovali jsme dva projekty za 300 000 Kč. Doufáme, že tvůrčí obsah projektů natolik osloví komisi, že i tentokrát získáme podporu od MK ČR a budeme moci pokračovat v další etapě praktické výuky v muzeích a skanzenech.

Spolupracovali jsme také se zřizovatelem naší školy na projektu jazykové laboratoře za 2 000 000 Kč. V prvním kole výběrového řízení byl projekt doporučen a my doufáme, že opět osloví komisi natolik, že bude schválen a dotace přidělena.

Dále jsme zapojeni do projektu nadace Women for Women – obědy pro děti, která pomáhá dětem, jejichž rodiče se ocitli v tíživé finanční situaci. Účastníme se také projektů Mléko do škol a Ovoce do škol, kdy děti pravidelně dostávají zdarma mléko a ovoce.

Kdo ve čtvrtek 13. prosince navštívil školu, určitě strávil pěkný adventní podvečer. Dílničky ve třídách, vystoupení dětí z mateřské školy i žáků ze školy základní bylo

krásným předvánočním pohlázením. Nádhernou atmosféru mělo na závěr večerní vypouštění lampionů štěstí. Desítky se jich vznesly k obloze a odnášely naše tajná přání. Velmi nás těšila slova chvály od mnohých návštěvníků. Zájem o program ve škole byl veliký. Vystoupení našich dětí bylo úžasné.

Ráda bych tímto poděkovala všem zaměstnancům školy, kteří se podílí na jejím chodu. Milí kolegové, děkuji Vám. Je to především Vaše zásluha, že nejenom rodiče naší školu chválí.

Plánů do budoucna máme mnoho. Naším stěžejním cílem je neustále zkvalitňovat výuku našich dětí. Zavádět nové a moderní metody do vzdělávání nejenom v základní, ale také v mateřské škole. Jsme rádi, že v mnoha směrech cítíme podporu rodičů našich dětí a žáků, ale také sounáležitost široké veřejnosti.

Přeji všem čtenářům Rožďalovicka krásné Vánoce, hodně zdraví a štěstí v novém roce. Těšíme se s Vámi na viděnou při dalších akcích naší školy v roce 2019.

*Mgr. Iveta Klímová,
ředitelka školy*

Ve středu 5. prosince přišli do první třídy Mikuláš s čertem

Čím žije rožďalovická školka

Školní rok 2018/19 jsme zahájili už bez paní učitelky Marcely Kořínkové, která si užívá zaslouženého důchodu. Ráda bych jí touto cestou vyslovila obdiv a uznání za její obětavou práci, kterou věnovala zdejší mateřské škole po celou svou profesní kariéru. Do našeho týmu jsme přijali novou posilu – Elišku Němečkovou, která se nyní věnuje nejmladším dětem. S péčí o ně jí pomáhá chůva – Eva Vlasatá, kterou jsme mohli v mateřské škole i nadále zaměstnat díky finanční podpoře města Rožďalovice. Děkujeme.

Od září žije mateřská škola novou činností tzv. „ranním úkolem“, který je dalším krokem přibližování se k programu Začít spolu, o který naše školka usiluje. Po příchodu do šatny čeká na děti i rodiče na vyhrazeném místě úkol, který souvisí s tématem probíraným ve třídě. Dochází tak k zapojení rodičů do každodenního dění v mateřské škole. Děti si ranní úkol velice oblíbily, a stal se tak nedílnou součástí života naší školky.

V rámci operačního projektu Výzkum, vývoj a vzdělávání se věnují pedagogické pracovnice svému profesnímu rozvoji prostřednictvím supervize. Cílem supervize je pomoci pedagogickému sboru mateřské školy reflektovat a zkoumat pro-

ces své práce a týmové spolupráce, uvažovat o svých potřebách a problémových situacích. Supervize pomáhá řešit základní otázky profesionální práce předškolních pedagogů.

A teď už k jednotlivým podzimním událostem. V prvním zářijovém týdnu začal předškolákům plavecký výcvik v Nymburce. Ve středu 19. září proběhlo odpoledne setkání rodičů s logopedkou Mgr. Hanou Čermákovou na téma rozvoj komunikace u předškolních dětí. Ani v mateřské škole jsme neopomněli sté výročí založení Čes-

koslovenské republiky. S dětmi jsme poznávali Českou republiku, vyráběli vlajky, tvořili národní strom, poslouchali státní hymnu a stavěli Pražský hrad i Karlův most. Republika dostala od dětí k narozeninám dort. Pokračujeme ve spolupráci s Domovem Rožďalovice, kde proběhla již dvě potěšující setkání dětí a seniorů ve formě tvořivých dílen. Ve středu 7. listopadu jsme pozvali rodiče na již tradiční Světýlkový den aneb Uspávání broučků. Další listopadovou středu reprezentovalo osm předškoláků mateřskou školku v Běhu 17. listopadu v Kopidlně. Tři z nich se umístili na velice pěkných místech (Pavlík Štark – druhé místo, Martinka Šmelcová – třetí místo, Jirka Musil – třetí místo). Kulturního vyžití jsme si dopřáli při představení divadla Publifuk – O namyšlené princezně, ve kterém byly zakomponovány prvky slušného chování. Ale také s divadlem Petrpráslík, které nás poveselilo svým loutkovým představením – Jak si čerti hráli na divadlo.

Závěrem mi dovoluje, abych Vám všem popřála krásné a pokojné Vánoce a šťastný nový rok.

*Radka Hofmanová, DiS.,
vedoucí učitelka MŠ Rožďalovice*

Letošní podzim patřil k nejteplejším v historii

Tropické a velmi suché léto přepsalo mnohé teplotní historické rekordy. Podle Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ) byl celý půlrok od dubna do konce září s průměrnou teplotou 20,1 °C nejteplejším od začátku měření v roce 1775.

Samotné září bylo také nadměru teplé, ale celkově se zařadilo s průměrnou teplotou 17,5 °C v žebříčku měření až na čtvrté místo.

Jak vyplývá z naměřených hodnot ČHMÚ, nejteplejší září od roku 1775 bylo zjištěno v roce 1798, s průměrnou měsíční teplotou 19,4 °C, na druhém místě bylo září 1947 s průměrnou teplotou 19,1 °C, o třetí a čtvrté místo se dělí září 1810 a předloňské září 2016 s průměrnou teplotou 19 °C.

Nezvykle teplé počasí však panovalo i po celý říjen až do poloviny listopadu (viz graf naměřených hodnot ve srovnání s průměrnou teplotou pro toto období). V závěrečné listopadové dekádě se pak teploty postupně vrátily k dlouhodobému průměru.

Bohužel, teplé a mnohdy i větrné počasí ještě více prohloubilo stávající sucho. Podle webového portálu Intersucho je pozorováno již na 95 % území České republiky a na 25 % území lze charakterizovat

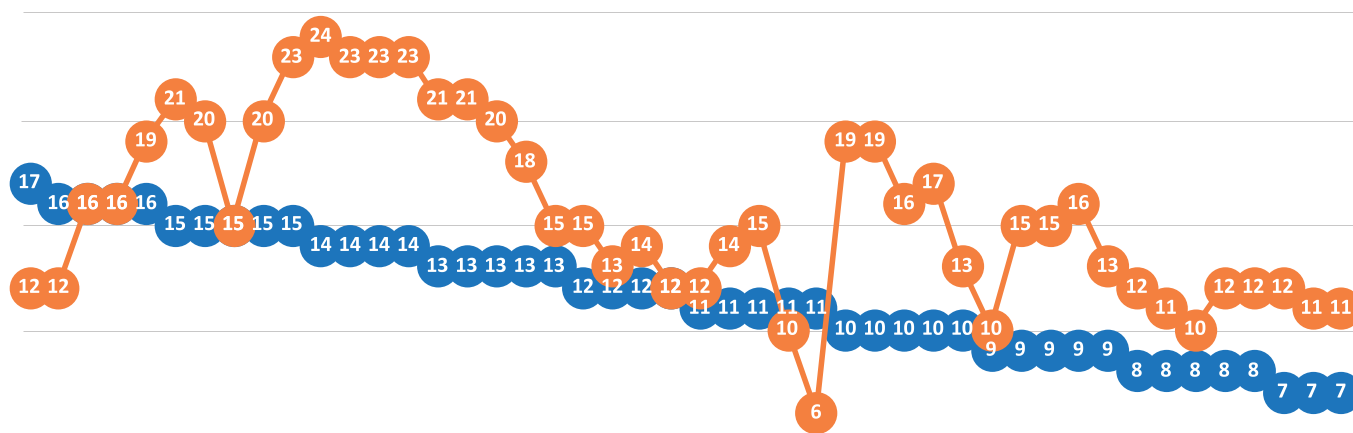
Podzim na Hasinském rybníku

sucho jako výjimečné či extrémní, což je i případ Rožďalovicka. Srážkové úhrny od září do konce listopadu byly i nadále minimální a vydatný déšť s větším množstvím srážek jsme zaznamenali pouze jednou – v neděli 28. října spadlo 17,4 mm srážek. Hladina řeky Mrliny se koncem listopadu pohybovala kolem 6 cm pod dlouhodobým průměrem (84 cm).

Viktor Dobrev

PŘEHLED SRÁŽEK OD ZÁŘÍ DO PROSINCE	
14. září	3 mm
21. září	2,3 mm
23. září	9,1 mm
24. září	1,1 mm
1. října	2,6 mm
24. října	3,7 mm
28. října	17,4 mm
2. listopadu	0,9 mm
3. listopadu	4,9 mm
24. listopadu	1,2 mm

Přehled teplot od 1. 10. do 15. 11. 2018 ve srovnání s dlouhodobým průměrem

Zdroj teplot: AccuWeather, zdroj srážek: edpp.cz/zarizeni/rozdalovice

Pamětní medaile k operaci Antimony byla vydána již před třemi lety

V minulém čísle Rožďalovicka osvětlil Rudolf Valeš historické pozadí tzv. operace Antimony, která se uskutečnila 24. října 1942 poblíž našeho města, a to v souvislosti s vydáním pamětní medaile k této akci. Zmínil také fakt, že o existenci této medaile, popřípadě o organizaci, která medaili vydala, nebylo nikomu z místních nic známo. Tak tomu bylo až do uzávěrky minulého čísla našeho zpravodaje.

Během měsíce října se však starostovi města Petru Kapalovi podařilo zjistit, kdo za vydáním pamětní medaile stojí, a město ihned zakoupilo jeden kus do muzejních sbírek.

Medaili vydal bývalý spolek Anlet, který se snažil organizovat pochody po stopách výsadkových skupin na československém území během protektorátu.

„Podařil se pochod Spelter v Jaroměřicích nad Rokytnou v roce 2014 a pak pochod Antimony v Rovensku pod Troskami v roce 2015. Ke každému pochodu byla vydána pamětní medaile s názvem skupiny a místa seskoku. Byl o to velký zájem, protože jsme měli v plánu postupně mapovat významné seskoky paraskupin a pamětní medaile by tyto aktivity velmi zvýraznily.

Vždy jde ovšem jen o peníze, proto bylo běžné, že účastníci pochodů platili startovné, v kterém je i poplatek za medaili, čímž jsme získali prostředky na její výrobu, která byla skutečně dost nákladná. Spousta

našenců se účastnila pochodů právě proto, aby medaili získala.

I když se jednalo o vlasteneckou akci, nelíbila se spolkům, které pořádají jiné běžné pochody v rámci nějaké historické vzpomínky. Zjistili, že jsme jim odebrali účastníky na své pochody a tím i částečně fi-

nance. Následkem toho došlo k nevídané hysterii proti nám, anonymním udáváním atd. Pochod Antimony byl ohrožen tak, že místní úřad životního prostředí nám jej chtěl v den pochodu zakázat, i když nad ním převzal záštitu hejtman Libereckého kraje. Z důvodu nového občanského zákona jsme spolek Anlet stejně museli zrušit. Naše nástupná organizace již pochody neorganizuje.“

Toto vysvětlení nám podal někdejší prezident spolku pplk. v. v. Ing. Jaroslav Houška. Královéměstecský sběratel Václav Zmrhal, který vedení města na existenci pamětní medaile upozornil, pak poskytl k celé edici medaile doplňující informace, které shrnuje následující tabulka.

Viktor Dobrev

PAMĚTNÍ ODZNAK OPERACE ANTIMONY	
Autoři:	Pavla Plíšková (přední strana), Otakar Peschl (zadní strana)
Ražba:	Otakar Peschl, Jablonec nad Nisou
Námět:	Ing. Jaroslav Houška
Náklad:	120 kusů
Vydal:	Anlet, o. s.
Rok vydání:	2015
Účel:	Pochod po stopách paravýsadku Anti- mony 12. 9. 2015

Rota Nazdar o.s a Městský úřad Rovensko pod Troskami
zve širokou veřejnost na pietní vzpomínku konanou na
paměť tragického konce paraskupiny

ANTIMONY

vzpomínka se koná dne 10.1.2015 v 11.00hod u pamětní desky
na náměstí v Rovensku pod Troskami
od 9.00hod bude v sále radnice probíhat komentovaná ukázka
operačního materiálu a vybavení Vojenské rádiové ústředny

Začátek roku 1919 – první kroky nové republiky v Rožďalovicích

Osłavy, nadšení a euforie, které provázely vznik Československé republiky, pomalu doznávaly a před novou vládou stály další úkoly, které bylo potřeba zajistit, aby se život v nové republice stal skutečně lepším. Jedním z předních úkolů bylo hospodářské osamostatňování Československé republiky a vytváření ekonomiky nové.

Prvním krokem byla peněžní reforma, která měla pomoci vytvořit samostatnou pevnou měnu a zamezit nekontrolovatelnému tisku bankovek v bývalé Rakousko-uherské bance. To bylo úkolem prvního ministra financí Dr. Aloise Rašína. On sám osobně řídil všechny práce, nic nemohlo uniknout jeho pozornosti. Teprve v době od 17. do 24. února 1919 se přípravou reformy zabýval v dlouhých a důvěrných poradách finanční výbor Národního shromáždění.

Peněžní reforma byla uzákoněna na tajné noční schůzi Národního shromáždění

25. února 1919. Hned nato byly ještě v noci obsazeny vojskem celé státní hranice, zastavena veškerá přeprava osob a zboží přes hranice a veškerý poštovní styk s cizinou. Po celé republice byly rozvezeny vyhlášky, tiskopisy a kolky. Obyvatelstvo bylo vyrozuměno tiskem a ústním sdělením ve všech školách, kostelích a vyhubnováním v obcích. Cela akce proběhla v sedmi dnech – od 3. do 9. března 1919, na Slovensku do 12. března 1919.

ZE ZÁPISKŮ SLEČNY MARIE VESELÉ

Zavedena osmihodinová pracovní doba.

5. února odevzdány na radnici z nařízení ministra financí všechny upisovací listy na rakouské válečné půjčky, zapraven poplatek 80 haléřů za jeden úpis na kolek a poslány do Libáně k bernímu úřadu, tam okolkovány příčně rozříznutým kolkem a poslány zpět.

Dne 3. března započato v záložně s kolkováním peněz, což trvalo do 8. března, napřed okolní vesnice, naposled Rožďalovice. Kolko-

vány bankovky od 10 K výše, vždy se dal jednoprocentní kolek. Okolkováno půl druhého miliónu korun. Každý obdržel jen jednu polovinu peněz, druhou zadržela záložna a vydala na ni dlužní úpis. Zadržené peníze nesměl majitel ani darovat, ani odkázat, stát je mohl vrátit, až bude chtít, a po 30 letech se obnos promlčuje. Kdo zapomněl peníze okolkovat, byly bezcenné.

ZE ŠKOLNÍ KRONIKY

Z nařízení ministerstva financí a zákona daného Národním shromážděním k omezení papírových bankovek a k zamezení jejich rozmnožování Rakousko-uherskou bankou a dovážení jich do Československé republiky, vykonáno ve dnech 3. až 9. března 1919 úřední okolkování 10 K až 1000 K bankovek. K úřední práci té, jež pro Rožďalovice s okolím prováděla se ve zdejší Občanské záložně, povolán ředitel školy Josef Egert se zástupcem učitelů Bohumilem Ježkem. Celkem předloženo bankovek zde za 1 484 780 K a stranám

KOLKOVÁNÍ PENĚŽ V OBČANSKÉ ZÁLOŽNĚ V ROCE 1919

Wundrlich
zaměstnanec záložny

Egert
ředitel školy

Malec
četnický strážmistr

Martinovský
člen komise

Šlejhar
majitel sirkárny

Honzák
správce

Švec
učitel

Voceliková
účetní

Adamec
předseda představenstva

Bohmová
učitelka

Dědková
obecní úřad

Doklad o přispění na zlatý poklad republiky

vráceno okolkovaných 744 800 K a zadrženo za 739 980 K. Jednotlivci přinášeli obnosy až do výše 44 000 K, dělníci a domkáři od 1 000 K do 10 000 K a gážísté a učitelé téměř nic. V okrese Libáňském předloženo celkem 6 750 000 korun.

Pro okolkované bankovky v celé republice bylo potřeba 244 milionů kolků, přes 2,5 milionu tisícikorunových bankovek, nekolkovaly se jedno- a dvoukorunové bankovky, bylo by to technicky nemožné. Rovněž se nekolkovaly bankovky 10 000 K, které byly dány do oběhu rakouskou bankou v prosinci 1918 a které náš stát neuznal.

Aparát, který kolkovací akci provedl, se skládal z 13 hlavních a 410 okresních komisariátů s přibližně 1 500 sběrnami. V čele peněžní reformy stál ministr financí Dr. Alois Rašín. Kolkování a výměny peněz se zúčastnilo asi 15 tisíc pracovníků.

Prakticky ihned po vzniku republiky se začalo uvažovat o sbírce národního zlatého pokladu. Dr. Rašín v roce 1919 také podporoval celonárodní sbírku, která by se stala jádrem pro budoucí československý zlatý poklad.

Věřil, že když Češi s nadšením odevzdávali své úspory na postavení Národního divadla, bude úspěšnost obdobná. Sběrka na národní poklad pokračovala příštích pět let, tedy do roku 1924, i přes smrt Aloise Rašína, kterého zastřílil komunistický atentátník.

ZE ZÁPISKŮ SLEČNY MARIE VESELÉ

Dne 3. dubna pořádána po domech sbírka zlata a stříbra na zlatý poklad republiky. Těž v obou školách pořádány mládežní sbírky. Sebráno mnoho pěkných věcí.

Dne 4. dubna odváděli zdejší občané v Libáni v městské spořitelně zlaté a stříbrné peníze na půjčku republiky. Půjčovalo se na 4 % na 4,5 roku, splatné s úrokem v té měně, v jaké bylo půjčeno.

6. dubna vyzvala sokolská župa všechny sokoly do 42 roků, starší dobrovolně, aby se dostavili do Jičina k přísaze, že v případě nebezpečí republiky, budou tuto hájit třeba svými životy. V Jičíně přísahalo 2000 sokolů.

Dne 21. dubna v pondělí velikonoční, konána slavnost zasazení lípy svobody před dvířci školou. Slavnost uspořádal Sokol. Ve 2 hodiny odpoledne vyšel průvod od radnice, vpředu školní mládež, sokolský dorost, obecní výbor, dívky nesoucí lípu ověšenou, sokolové a ostatní místní spolky. Řečnil JUDr. Drbohlav z Libáně, zpívala školní mládež. Potom taneční zábava v radnici.

ZE ŠKOLNÍ KRONIKY

V měsíci dubnu 1919 vykonal učitelský sbor zdejší za spolupůsobení několika členek zdejšího Sokola ve školní obci zdejší sbírku darů na zlatý poklad Československé republiky. Sebrané dary, k nimž připojeny i dary z obcí Košíku, Dobrovan, Žitovic a Pojedí odvezl odborný učitel pan Václav Lemberk státnímu zástavnímu úřadu dne 22. dubna 1919 do Prahy. Celkem darováno k zmíněnému účelu z Rožďalovic, Zámostí,

Podolí, Nové Hasiny, Tuchomé, Staré Hasiny, Ledeček, Viničné Lhoty, Košíku, Dobrovan, Žitovic a Pojedí 10 kusů zlatých mincí (4x dukát, 1x 20 Fr, 5x 10 K), 583 g různých zlatých šperků, 14 000 g různých stříbrných předmětů, mincí a kolekce různých pozlacených předmětů.

Dne 21. dubna 1919 v pondělí velikonoční odpoledne konala se v obci zdejší za spoluúčasti školní mládeže obou zdejších škol, městské rady, všech spolků místních a četného obecního z místa i okolí slavnost zasazení lípy svobody. Zúčastněné spolky i obecní zastupitelstvo se po 1 hodině odpolední před radnicí na náměstí, odkud celý průvod za doprovodu hudby v 1.30 hodin se odebral s lípou svobody před budovu zdejší obecní školy dřevěcí, kde po slavnostním proslovu Dr. Františka Drbohlava z Libáně, „O významu této slavnosti“, lípa svobody byla zasazena a v opatrování městského zastupitelstva odevzdána. Před Radnicí po skončení slavnosti se průvod rozešel. Slavnost celou řídila zdejší Tělocvičná jednota Sokol.

Sběrka na zlatý poklad dala vzniknout myšlence, že se Čechoslováci na zlatý poklad sami složí. Jenže 300 kg nasbíraného zlata, šperků a bankovek byla ve skutečnosti jen tři promile celkových zásob zlata nashromážděných Národní bankou na konci třicátých let. Část zlata jsme získali od Rakousko-uherské banky jako nástupnický stát Rakousko-Uherské monarchie. Za první republiky se zlato dále systematicky nakupovalo pro účely devizových rezerv.

Záměrně jsem pro líčení události v Rožďalovicích použil zápisků slečny Veselé a zápisů ze školních kronik z těch let. Zápisky slečny Veselé jsou psány prakticky každodenně a obsahují z hlediska místní historie neocenitelné podklady. Ve školních kronikách jsou zápisy vztahující se většinou ke školní problematice, ale jsou tu i zápisy událostí, které vypovídají o událostech celostátních i regionálních. Zápisy v rožďalovické kronice se velice často shodují se zápisy ze školních kronik, protože rožďalovická kronika byla dopisována později a často ji dopisovali učitelé. Ale budme vděční za jakoukoliv formu a informaci týkající se rožďalovické historie, protože jen tak si uděláme obraz, jak zde lidé žili.

Zpracoval Rudolf Valeš

Rožďalovice v roce 1938

Po propuknutí druhé světové války byla městská kronika na příkaz Němců předána Okresnímu úřadu v Jičíně ke zničení, a tak se mezi lety 1937–1945 nevedly žádné zápisy. Až v roce 1947 byla objevena na půdě jičínského muzea a byla navrácena městu. Zpětně do ní dopsal v témže roce záznamy z chybějících let kronikář Vojtěch Vavrouš. Jak zachytil tragický rok 1938, kdy se naše republika ocitla ve smrtelném nebezpečí ze strany hitlerovského Německa, a jak také zachytil dění v našem městě, se dočítáme v následujících zápisech.

Toho roku bylo silné hnutí z Henleinovy strany v našem pohraničí, které bylo všemi prostředky podporováno z Německa Hitlerem, který měl plán soustředění Němce v jedné říši. Soustředění započalo dne 2. března 1938, když německé vojsko vběhlo do Rakous, kde byl před časem zavražděn prezident Rakouské republiky Dollfuss. Němci zabrali celé země rakouské. Před zabráním Rakouska byly mezi republikou rakouskou a československou dobré vztahy. Zabráním Rakouska bylo toto včleněno do říše německé. Tato událost vyvolala v Československé republice velikou obavu, protože naše pohraničí osídlené Němci bouřilo se za vedení učitele Henleina, že chtějí připojení k říši, neboť Hitlerův plán spojit všechny Němce bylo jeho přání. Tehdy bylo v republice naší tři miliony Němců, kteří však nebyli nikdy utiskováni. Český národ hlásil a volal: „Nedáme si odtrhnouti naše krásné Krkonoše, Krušné Hory a Šumavu od země nám tak drahé, budeme ji bránit proto, že Němci jsou u nás jen výsadníci z dob Přemyslovců.“ Každý čekal na zprávy z denních časopisů velmi dychtivě. Každý s nadšením říkal: „Ani píď země Němcům.“

PŘÍPRAVY K VÁLCE

Bylo však jasné, že se schyluje k válce, ke které zvláště Němci konali veliké přípravy, jak ve zbrojním průmyslu, tak i ve stavbách opevňovacích (val na Rýnu a stavba dálnic). V neděli dne 20. března 1938 shromáždilo se občanstvo z Rožďalovic a okolí na sokolském cvičišti u Holancových, které bylo přímo plné, kde byla přečtena panem Rajmanem Jendou starším vyhláška zemské politické správy pana Sobotky o pokynech k občanstvu. Tehdy potom by-

ly ustanoveny různé sbory: požární, sanitní, asanační a poplachové. Bylo vybidnuto občanstvo k přesnému dodržování pokynů. Byli ustanoveni vedoucí těchto sborů úsekových – v každé ulici. Konala se předvojenská cvičení mužů do 50 let.

Dne 23. března 1938 konalo se v Rožďalovicích cvičení protiplynové, a to již v 6 hodin ráno až do pozdních hodin večer do 23 hodiny. Všechna okna musela být zatměna. Při zahájení ozývala se siréna a dle značek muselo se obyvatelstvo města přesně řídit – buď se schovali do domu, kdo byl na ulici, nikdo nesměl z domu vyjít nebo venku volně chodit.

Také ženy pracovaly a byly cvičeny „u stříkačky“, v případě potřeby aby dovedly vládnouti strojem. Sanitní sbor cvičil ovazování raněných. K tomu účelu byly v Rožďalovicích protiplynové masky, které měly ženy nasazeny a v těchto maskách odnášely na nosítkách osoby zasažené plynem.

Dne 20. května 1938 bylo povoláno mnoho mužů na cvičení zvláště starších, bez velkých příprav nastoupili na cvičení k severní straně Čech k hranici republiky. I rožďalovičtí záložníci narukovali. Té noci bylo německé vojsko rovněž blízko našich hranic v Prusku od Žitavy až k Drážďanům.

ZÁKROK SPOJENCŮ

Tehdy Anglie, Francie a Rusko zakročily u německé vlády, aby vojsko od hranic republiky československé bylo odsunuto a vyjednávalo se mezi oběma státy. Němce tehdy zastupoval Konrad Henlein, příslušník sudetské rolnické strany německé.

CVIČENÍ SE ZBRANÍ V SÁLE RADNICE, VOJENSKÉ PŘEDNÁŠKY

V sále místní radnice konalo se cvičení se zbraní, na které chodili i nevojáci od 35–50 let. Rozebíral se lehký i těžký kulomet, kteréžto vojenské zbraně přivezli instruktoři z Jičína z vojenských kasáren.

Vojenské přednášky pořádal pan učitel Kraus a pan řídicí učitel Pluhař z Košíka. Nevojáci byli i z okolí. Také se cvičilo na sokolském cvičišti. Cvičence vedl pan ředitel Záložny Václav Martínek a Josef Banýr jako záložní důstojníci. I selská jízda cvičila. Mladí chlapci od 14–16 let byli též zapsáni do vojenské předvýchovy k obraně státu.

VÁLKA, SUDETSKÉ ÚZEMÍ

Napětí bylo veliké, válka byla neodvratná, čekalo se, jak skončí vyjednávání mezi Republikou československou a Německem. Francie a Rusko nám slibovaly pomoc vojenskou v případě, když nás Německo napadne proto, že byla s nimi sjednána úmluva o pomoci. Hitler stále hlásal (řval), že se Němcům v Československu děje křivda, a že je proto musí vzít pod svoji ochranu a nestrpí, aby soukmenovci byli utiskováni.

Části republiky, takzvané sudetské území, bude přivtěleno k německé říši jako Rakousko. Z toho rozhodnutí bylo v národě veliké roztrpčení.

ANGLICKÝ POZOROVATEL RUNCIMAN, NORIMBERSKÝ SNĚM

Tehdy vyslala Anglie diplomatického pozorovatele našich poměrů a života mezi Čechy a Němci, lorda Runcimana. Tento muž byl nakloněn německé rase, staral se spíše o lov nežli o věci národní. Informace získával od předsedy vlády Berana. Lord Runciman byl v Československu pouze tři týdny.

Dne 12. září 1938 konán sněm soukmenovců a soukmenovkyň, jak je Hitler nazýval v městě Norimberku, na kterém po smrti kancléře Hindenburga se Hitler sám zvolil kancléřem. Zahájil ostrou řeč proti nám a hlavně proti panu Dr. Benešovi, prezidentu republiky.

NĚMCI CHTĚLI VÁLKU, STŘELBA V POHRANIČÍ

Překázeli jsme mu v plánu (Drang nach Osten), řval, že musíme zmizeti a že s námi bude brzy hotov. Potom i celé shromáždění řvalo (německy) – „My chceme válku.“ Tehdy maršál Göring nazval český národ směšnými pražskými skrčky. Tím posadil pohraniční Němce do sedla a povzbudil je k odboji zvláště, když tehdy ministerstvo vnitra povolilo pohraničním Němcům nositi zbraně, které byly z Německa, a Konrad Henlein jezdil po městech v pohraničí za asistence českých četníků, kteří ho měli chránit, aby nepřišel k úrazu.

V pohraničních městech se střílelo na naše lidi a hlásilo se, že bylo celkem 23 mrtvých a 72 zraněných. V jedenácti okresech německých bylo vyhlášeno stanné právo. Pan prezident Dr. Edvard Beneš vyhlásil dne 23. září 1938 všeobecnou mobilizaci

J. VOSEČEK

*Sbor dobrovolných hasičů v Rožďalovicích
na paměť 20letého výročí republiky.*

Sbor místních dobrovolných hasičů na snímku z roku 1938, uprostřed starosta města František Honzák

v 7 hodin navečer. To bylo radostí a zpěvu, že mohou muži hájiti naši drahou vlast. Žádné slzy nebyly jako při první světové válce za starého Rakouska. Všude plno nadšení. V časných hodinách 24. září 1938 obdrželi záložníci svolávací lístky k nástupu vojenské služby donesené do Rožďalovic zvláštním poslem s okamžitým nástupem. Odjízďelo se se zpěvem, vagony byly popsány různými hesly. Večer odváděli rolníci koně z Rožďalovic i z okolí do Jičína, ale vrátili je bez odvedení.

STĚHOVÁNÍ ČECHŮ ZE SUDET

Z pohraničí se přistěhovalo mnoho lidí do Rožďalovic i do ostatního vnitrozemí. Přijeli lidé od Děčína, Podmokel, Šluknova, Liberce, Trutnova a Broumova. Každá volná místnost byla zabrána pro české a naše lidi tak, že se Rožďalovice cizinci jen hemžily.

Henlein vybízel soukmenovce, aby se z Československa vystěhovali, že jim nelze žít mezi Čechy.

Konala se sbírka na obranu státu. Město Rožďalovice dalo 10 000 K. Občanská záložna v Rožďalovicích dala 30 000 K a sbírka po občanech vynesla 9 800 K. Občané činili veliké nákupy a zásoby všech věcí, hlavně potravin, textilu a obuvi. Mlýny občané obléhali ve dne i v noci.

ČESKÝ NÁROD OPUŠTĚN SPOJENCI

Dne 30. září 1938 bylo veliké rozčarování a překvapení nad zprávou, že nás všichni spojenci Anglie, Francie, Rusko, malá dohoda, tj. Rumunsko a Jugoslávie, opustili. Celý národ, muži i ženy, byli odhodláni brániti naši milovanou vlast do poslední kapky krve a nedati ji rozkouskovati. Ani nyní nebylo pláče, stále se ozývaly národní

písně, všude bylo plno hesel: „Nedáme se! Na ně!“ a tak dále. K večeru prošla městem zpráva, že Hitler chce volnou ruku na pohraničí a toto území že musí být přivtěleno k německé říši jako nedílná část velké říše.

ÚMLUVA PODEPSÁNÍ

MASTNÝ – HODŽA – SYROVÝ

Úmluva tato byla podepsána zástupci Anglie, Francie a Itálie. Za Československo podepsal vyslanec v Berlíně Mastný. Předseda vlády Hodža odstoupil. Jeho nástupcem byl generál Syrový, říkali mu Žižka, který jako voják v legiích za války ztratil na Rusku oko. Po tomto prohlášení se Němci blížili k našim hranicím, neboť bylo podepsáno, že území v pohraničí se musí vydati. Když se to občané dozvěděli, nastal veliký smutek i pláč v zemi, že se dává Němcům území bez boje. Jiného východiska nebylo, území v pohraničí se muselo vojensky

vykliditi, nastal ústup do vnitrozemí a demobilizace.

VOJSKO V ROŽDALOVICÍCH

Dne 30. září 1938 bylo ubytováno naše vojsko v obou školách. V měštance byl i generální štáb i s výzvědnou službou. Bylo bubnováno, že veškeré shromažďování občanů jest zakázáno. Před zámekem a na silnici pod kaštany bylo shromážděno mnoho aut s děly různých velikostí. Tehdy vyplácely záložny z vkladů pouze 300 Kč výplat, více se neuvolnilo.

ROZTRŽKA NA HRADĚ

Jest tajemstvím, co se tehdy stalo na Hradě, kde byl min. Machník a vláda. Nastaly těžké chvíle, zvláště při řeči pana prezidenta Dr. Beneše, který řekl, že to bude válka nervů, abychom si zachovali zdraví, oboje, že budeme potřebovat. Pan prezident odstoupil, abdikoval 5. října 1938 a se svou chotí paní Hanou Benešovou nastoupil cestu letadlem přes Švýcarsko do Anglie. Čeští občané z pohraničí se stále stěhovali do vnitrozemí. Nikdo neměl tušení, co všechno přijde na český národ a na naši milou vlast.

DĚNÍ V ROŽDALOVICÍCH

Dne 29. ledna 1938 v 8 hodin večer byla nad městem rudá záře, jako by byl v blízkosti požár. Záře přecházela do fialové barvy. Zjistilo se, že tento jev ve střední Evropě velmi řídký byla polární záře a způsobila mnoho zmatku mezi občanstvem. Sířena se ozývala na poplach, lidé pobíhali sem tam, až hrůza pojímala a vyskytli se jedinci, kteří říkali a předpovídali válku. Ovšem válka byla, jak se říká, přede dveřmi, neboť Hitler, uchvatitel moci, řval do světa nebojácnost německého národa.

Na podzim roku 1938 mnoho přšelo. V důsledku toho se pod Židákem zatopila otava a shnila. Nížiny luk byly pod vodou. Z obilí, které bylo v panácích na polích, počalo růsti. Tato škoda byla dosti značná. Ceny všech potravin počaly mírně stoupati.

Dne 4. dubna 1938 byla schůze obecního zastupitelstva. Místní školní rada žádala, aby do kanalizace, která se má letos prováděti, byl pojat úsek od měšťanské školy. Bylo usneseno provést tento úsek ve druhé etapě příštího roku. Pro kanalizaci hlasovali všichni členové obecního zastupitelstva mimo člena Aloise Draždanského.

Dne 6. dubna provedlo se omezníkování a rozdělení řečiště Mrliny-Trnavy. Česká země vysází sama podél regulace stromy. Pan František Hájek navrhl stromy okrasné.

Politické strany v Rožďalovicích a v celé republice se rozešly. Utvořila se Národní jednotka, příspěvek činil ročně 6 Kč.

Dne 10. září 1938 konala se v radničním sále schůze komunistů, která byla zaostřena proti tehdejšímu starostovi města panu Honzákovi.

Město mělo připravit dva projekty silnic, průtah Rožďalovicemi Libáň – Nymburk a Libáň – Nový Bydžov. Náklady na plány budou pojaty do stavebního rozpočtu. Bylo schváleno, aby oba projekty byly vypracovány prostřednictvím Okresního úřadu Jičín.

Obecní přírážky na rok 1938 činily 125 % k dani činžovní a 268 % ke všem ostatním daním. S paní Aloisií Lemberkovou vyměnilo město pozemek č. 731 za její č. 732 ve stejné výměře 53 m². Obci Hasina prodán byl pozemek obecní – pastvina číslo 359 pro postavení pomníku padlým – za 1000 K. Obec Hasina uhradila všechny dávky a poplatky z toho vzešlé.

Bylo povoleno splátkově uhraditi nedoplatek substitučního nákladu na jednoroční učební kurs při měšťanské škole.

Sbor dobrovolných hasičů v Rožďalovicích měl schváleny nové stanovy.

Město obdrželo částku 3353 K od ministerstva sociální péče na dílčí kanalizaci provedenou roku 1937.

Do rybníka Na Holi bylo nasazeno 1190 kusů kaprů dvouletých o váze 422 kg, 500 kusů kapřího potěru o váze 389 kg a 28 kg lína.

Učitelem CPO byl pan Jenda Rajman, místní knihář v Rožďalovicích, číslo popisné 26.

Dne 5. června 1938 v 6 hodin večer ve schůzi obecního zastupitelstva, které bylo plně přítomno, poděkoval pan starosta Honzák panu prezidentu republiky, vládě

a armádě i všem činitelům, kteří se přičinili o zachování míru v naší republice v této pohnuté době. Projev byl vřele přijat.

Byla provedena revize lesního hospodářství v Rožďalovicích a shledáno, že stav obecního lesa jest velmi dobrý. Tato revize byla provedena z příkazu zemského úřadu v Praze.

Mezi obecními pozemky a pozemky pana Josefa Zity v Hasině provedeno vyrovnání pozemků. Rozdíl půdy pan Zita zaplatil za 1 m² 1 K a všechny dávky s odprodejem s tím spojené.

Panu Josefu Tlustému, pekaři v Rožďalovicích, byla polovina starého řečiště odprodána k jeho domku.

Tehdy byla zamítnuta žádost o zřízení lékárny panu PhMr. V. Novákovi, a zřízení zubolčby zubnímu techniku panu Oldřichu Moravovi z Libáně bylo vyhověno.

Panu Františku Dovolilovi byl na jeho žádost zvýšen měsíční plat o 100 K, tj. na 700 K měsíčně, s platností od 1. června 1938 na konečnou částku.

Panu Josefu Svobodovi, majiteli domu číslo popisné 94 na náměstí, povoleno uchovávat kola.

Pan František Hazdra z Rožďalovic byl ustanoven pro letní sezonu polním hlídačem.

Městská rada na podnět pana Františka Boušky dala 10 000 K na obranu státu a bylo koupeno 30 protiplynových masek.

Kolaři, kteří jezdili na kole po chodníku, měli platiti pokutu 5 K, pan Šanda, ponocný, byl ustanoven tuto pokutu vybíratí za odměnu 25%.

Školský obvod byl zrušen a přeměněn na újezdni školu. Byly zřízeny tři pobočné třídy při měšťanské škole. Újezdni školní rada v Rožďalovicích vkládala do rozpočtu školního částku na umoření dluhu mimo běžný náklad.

Živnostensko-obchodnická strana středostavovská v Rožďalovicích žádala, aby vyměněny byly pozemky u dráhy za pozemky Za uličkou na stavbu rodinných domků, ale žádost tato byla osmi hlasy po vysvětlení pánů Lukavce a Rektoryse zamítnuta. Pan Draždanský žádal, aby učiněny byly kroky k získání půdy na stavební místa záborem.

Roku 1938 konalo obecní zastupitelstvo čtyři schůze, a to: 4. dubna, 5. června, 26. října a 25. listopadu.

Připravila Marcela Ešnerová

Rožďalovické šachy pohledem do zpětného zrcátka

To je jistě vhodný titulěk k článku, který je závěrem vzpomínek na mé působení v Rožďalovicích. A protože je otištěn v posledním čísle Rožďalovicka v roce 2018, nutí mne jeho napsání na trochu veselejší notou. Navazuji na poslední článek, kde jsem vzpomínal na šachovou historii na škole v Rožďalovicích v 70. a 80. letech.

Veselých vzpomínek a příběhů na šachové soutěže, zájezdy a přátele kolem šachovnice mám v paměti hodně. Začnu tříští vzpomínkových střípků, na které pak naváží bývalí hráči a po nich i šachoví trenéři, kteří i po tolika letech odpověděli na otázku, zda si ještě vzpomínají na cesty do Rožďalovic a na turnaje, které jsme tu pořádali. Zajímalo mne, jaký pro ně měla účast na nich smysl a co jim přinesla. To je otázka, která zaujala i mě osobně, a proto se pokusím v závěru článku na ni také odpovědět.

Vzpomínám si na...

Jardu Malého, který mně s rozjezdem šachu v Rožďalovicích na samém počátku významně pomohl. Měl však jednu slabost. Nedokázal se při sledování partií našich svěřenců ovládnout a snažil se jim napovídat. To se ale nesmí, a navíc to hráčům škodí. A tak jsem dětem zakázal jej poslouchat, ale v době hry se třeba jen na něj dívat.

Jednou to bylo docela obráceně. Na jednom turnaji hrál mladý šachista a kousek od něj si sedl jeho děda, který mu evidentně napovídal. Dělal to docela rafinovaně. Před tahem vedl hráč ruku nad svými figurami nad šachovnicí, a když se ocitla nad figurou, kterou by měl hrát, tak ho pod stolem děda mírně nakopl. Chvilí jsem to sledoval a pak si sedl z druhé strany, a když zase ruka plula nad šachovnicí, tak jsem ho kopl místo dědy, ale nad figurkou, která mu partii prohrála. Děda znechuceně z hracího sálu raději odešel ven.

Týden před naším Turnajem špuntů praskl na škole, kde se turnaj měl hrát, článek ústředního topení a budova se rázem ocitla celá bez tepla. Co dělat, když venku jako z udělání bylo k ránu -20°C a i přes den stále mrzlo? Turnaj se již nedal odvolat, a tak jsme se snažili zjednat opravu. Náhradní článek ke kotli však nikde v okolí k dispozici neměli. Ze školy šla směrem k veřejnosti v městě zoufalá výzva k pomoci.

Olejové radiátory dodal závod Strojbal, mnoho přímo-topů donesli i rodiče. Turnaj se proto mohl hrát, ale bylo to velké drama. Ke všemu ještě přijela na turnaj natáčet Československá televize. Jakmile zapnuly v místnosti osvětlovací reflektory, spadly na celé škole pojistky elektrického vedení, přetížené přímo-topy a radiátory. Školník Haken

zajel a nakoupil v elektře u pana Vosečka krabici náhradních pojistek, a pak stál na chodbě na žebříku, a tak jak postupně praskaly, průběžně je vyměňoval, dokud televize svoji práci úspěšně nedokončila a neodjela. Na zemi po jejich odjezdu zbyla pěkná hromada spálených pojistek.

Mnozí účastníci turnajů jezdili do Rožďalovic nejen kvůli šachovému klání, ale také pro zdejší výtečnou školní kuchyni. Svíčková podávaná při Turnaji špuntů byla hitem, na který se těšili hlavně vedoucí malých šachistů. Jedním z nich byl i vedoucí družstva z Havířova – rozšafný horník Gustav Eichler. Ten ale nebyl na svíčkovou, ale na domácí kremrole, které pekla pro účastníky turnaje až od rána kuchařka Eva Štrobachová. A Gusta po celý turnaj seděl místo u svých dětí na chodbě před jídelnou u kávičky a mizela v něm jedna trubička za druhou. A nejen to. Domů na severní Moravu si vezl z Rožďalovic celou krabici od paní Evy předem objednaných trubiček. Jestli je dovezl všechny až domů, o tom dodnes pochybuji.

Při návštěvách šachistů z Českých Budějovic se pořádaly hudební večery. Vedoucí jihočeských šachistů pan Petr Luniaczek sedl v pracovní hudební výchovy v i. patře rožďalovické školy za piano a hrál z paměti na klavír melodie z operet. Kdyby jenom hrál, ale on je i sám zpíval. Měl tam svoji vděčnou posluchačku, kuchařku paní Růženku Švorcovou. Ta jeho koncerty na jeho přání navštěvovala a pokaždé otevřela do noci všechna okna třídy, aby z koncer-

tu něco měli i Rožďalovičtí, bydlící v okolí školy.

Paní Růženka jezdila se svojí dcerou (učitelkou Aničkou) a jejím mužem Milanem Boudným na letní šachové tábory na školu v přírodě v Proseči pod Ještědem. Co tam jsme zažili krásných okamžiků a nezapomenutelných příhod. Připomenu jenom jednu. To jsme hráli s dětmi oblíbenou „noční hru“, kdy musel každý účastník tábora projít sám po setmělé cestě asi 300 metrů podle potoka a na konci se na pařezu podepsat na list papíru. A bez baterky, při svitu svíčky a poletujícího strašidelného lampionu nad pařezem. To byl důkaz, že sem odvážlivec opravdu došel a svůj úkol splnil. Mnohým se při podpisu tak trásaly ruce, že jejich podpis byl jen těžko čitelný. Taky proto, že jim při tom, jak se jim klepaly ruce, tužka z ruky padávala až na zem. Zvláště tehdy, když kousek dál v křoví byla schovaná paní učitelka Boudná se svým manželem – schválně tu lámali suché větvičky, chvílemi bručeli jako medvědi a jindy zkoušeli, jak „hejkal“ Hejkal. Co přitom všechno od mladých šachistů vyslechli, nám pak až do rána v hrací místnosti vypravovali.

Na Turnaj špuntů jezdily hrát děti z celého Československa. Třeba i naši přátelé z Košic. Hráli tu Němci z Halle a také Poláci. A to jsme ještě tehdy nevěděli, že k nám jezdil i budoucí prezident Václav Klaus se svými dvěma syny, ale i dalšími dětmi, které nacpal do svého trabantu. Zvláště ten starší syn byl velmi talentovaný,

dvakrát u nás vyhrál „zlatého špunta“ a dodnes na rožďalovické turnaje celá rodina Klausových vzpomíná. Zvláště onen úspěšný syn, který se stal později ředitelem soukromého gymnázia a dnes je poslancem Parlamentu ČR.

Myslím, že těch několik blyštivých vzpomínek docela stačí. A teď úryvky z odpovědí bývalých mladých šachistů – žáků, nyní už zralých dospělých otců a matek:

Radek Waschinger: Máme v Kouřimi, kde s rodinou bydlíme, nadšence, který dělá pravidelně šachový turnaj pro děti. Na posledním ročníku jsem se byl podívat a srdce mi zaplesalo, když jsem zjistil, že se ho zúčastnily i děti z Rožďalovic. Odchytil jsem tam jejich vedoucího (myslím, že to byl pan Buryan) a dali jsme se spolu do řeči. Já jsem musel brzy odejít, měl jsem před klubem přivázané psy. Těší mě, že ještě dneska se najdou lidé, kteří jsou schopní a ochotní dělat něco pro děti. Šachy už nehrají, respektive tak jednou dvakrát za rok. Synátor bohužel nepodědil (zatím?) k šachu vztah.

Pane řediteli, když zavřu oči a čuchnu si k šachovým figurkám, cítím znovu kroužek v Rožďalovicích. Vzpomenu si přitom na své partie hrané za tatrunku s hospodským Hanyšem na Tuchomi. A doma stále vlastním neuvěřitelnou sbírku šachové literatury. A že svět je malej, dokazuje skutečnost, že starosta v Rožďalovicích pan Petr Kapal je synem paní Tamary Čihákové z Kouřimi! (Její sestra byla v Košíku mojí „chůvou“). Zavolal jsem mu a on mi poslal tři čísla Rožďalovicka a v jednom z nich i Váš článek „Moje působení na škole v Rožďalovicích“.

Čím jsem starším, tím více si uvědomuji, že tím, co mě v dětství asi nejvíc formovalo, byl šachový kroužek v Rožďalovicích. Jednou týdně si přivstat a pomáhat po ránu v ředitelně tisknout na cyklostylu zpravodaj Šachánek. Pak víkendové turnaje a cesta na ně vlakem, kde se v kupé hrály nejrůznější hry. Nejradši jsem měl tu, kdy si jeden myslel číslo do 100 a ostatní hádali. Kdo byl nejbližší, měl bod, kdo uhod, měl dva, kdo uhod v prvním kole, měl tři. Místa, kde jsme šachy na turnajích hráli – Těrlicko, Chrudim, Hradec Králové, Kralupy nad Vltavou... To všechno je už nějak strašně dávno a je to i trvale pryč. Ale ze své paměti to do smrti už nikdy nedostanu.

Viktor Novotný: Existuje jistě mnoho způsobů, jak prožít zajímavý život a jak přitom trávit svůj volný čas. Pochybovat, že jsme kdy mohli dělat něco úplně jiného, je jistě přirozené. Nicméně co už by mělo mít smysl, když ne práce s mládeží, s novou a do života vstupující generací? Já se přiznám, že mi Vaše jméno nic neříká. Ale v 80. letech jsem zcela jistě, jako šachový mládežník, s panem Tryhubou byl několikrát ve výpravě z Nového Boru na turnaji v Rožďalovicích. A 20 let na to jsme vybudovali jeden z nejsilnějších šachových klubů na světě. Uvedli v život nejčtenější české šachové webové stránky (Novoborský šachový server). A já pak začal šéfovat Českému šachovému svazu a ztrojnásobil jeho rozpočet... Kdo ví, jak by to bylo, kdyby Vás nebylo. Díky!

A nakonec ohlasy na naši činnost od šachových činovníků, kteří kdysi do našeho městečka jezdili s dětmi hrát šachové turnaje:

Dobrý den, pane Suchoradský, ano, velmi dobře si tuto dobu pamatují a rád na ni vzpomínám. Byl jsem tehdy „levou rukou“ 90letého vedoucího pana Foglara z Pardubic. Pokud bych měl srovnávat dnešek s tou dávnou dobou, porovnáváme neporovnatelné. Uvedu několik příkladů:

- Děti a jejich rodiče – tehdejší děti byly především skromnější, ukázněnější, pracovitější a více toužily po poznání než ty současné. Dnešní děti mají spoustu jiných lákadel a pro většinu jsou šachy příliš pracné. Zejména v pubertě, kde jejich většina s hraním končí. Dále jsou zde nároky a přání jejich rodičů, které jsou bohužel často za hranou korektnosti – trenérům příliš mluví do jejich práce.
- Technický rozvoj sehrál ve vývoji šachu mládeže obrovskou roli, a ne vždy pozitivní. Zápis partie současných dětí je často – slušně napsáno – otřesný... Bez mobilu ani ránu. Tátínek si myslí, že synátor trénuje šachy a on místo toho hraje střílečky. Naopak, pro vnímavé děti a ty pracovitější je počítač znamenitou učební pomůckou, kterou může používat každý trenér bez dlouhého shánění.
- Soutěže dříve a dnes – přesnost a preciznost byla vystřídána rychlostí (spíše však zbrklostí, podle hesla „všeliký ten chvat jen pro hovado dobrý jest“). Po-

malých soutěží pro děti je málo, a to ještě jen na té vyšší úrovni, kam ani zdaleka všichni nedosáhnou. Každý kraj má jiný postupový scénář v soutěžích jednotlivců. Z rapid šachu se postupuje do šachu s pomalejším tempem, což je další důkaz uspěchané impulzivní doby.

- Peníze jsou potřeba (samozřejmě). Proto jsou dnes trenéři často honorováni velmi dobře (a to je pozitivum této doby). Ale kvůli penězům dnes často chybí ohled, skromnost a taky se rychle vytrácí smysl pro fair play... Je mi skoro 65 let. Možná proto jsem vůči dnešku tak kritický. S dětmi v šachu stále hodně dělám. Přes týden tři kroužky na dvou školách plus individuální trénink, cca 6 hodin týdně. Čím dále více však přemýšlím o tom, že se budu věnovat jen těm nejlepším, protože často přemýšlím, jestli bych svůj volný čas nemohl prožít radostněji. :-)

*Lubomír Šilar, Chvaletice,
Šachový spolek Železné hory*

Z těch desítek (ale spíš stovek) dětí, které Vám prošly kroužky na školách, se stali jistě přemýšlivější občané než z těch ostatních, kteří se potloukali po venku. A kromě toho mám za to, že platí ono biblické: „Žádná podaná sklenice vody nezůstane bez odměny.“

*Ing. Jan Horníček,
Panda Rychnov nad Kněžnou*

Vaše práce ve své době byla obdivuhodná a podle mne jste Vy a Rožďalovice v šachovém světě pojmem. Nicméně především pojmem pro tehdejší generaci. Já osobně jsem si tehdy jako mladistvý myslel, že Rožďalovice a Kopidlno jsou nějaká velká města. Pro dnešní mládež jsou takové vzpomínky na dávné časy hodně překvapivé. Stejně jako legendární Zaječice a jejich turnaj, hraný kdysi na hřišti pod širokou oblohou a později pod vojenskými stany. Dnes by svoje děti pod stan rodiče ani nepustili. Pro šachy jste udělal dobrou práci a jsem přesvědčen, že máte a budete mít i dnes hodně následovníků, protože jste zasáhl do života mnoha rodin.

*Jaroslav Říha,
předseda komise mládeže
Středočeského kraje*

Cestou vlakem z turnaje. Zleva nahoře: Josef Šlapák, Radka Najmonová, Antonín Hejda, dole: Blanka Musilová (všichni Slovan Lysá nad Labem), Jan Knížek a Jolana Habadová (oba Sokol Rožďalovice). Foto: P. Saeckl

Před 30 lety jsem jezdil do Rožďalovic jako žák a s mládeží jsem určitě ještě nepracoval. Pokud to mohu vzít z opačného pohledu, tak učit děti hrát šachy mělo a stále má smysl. I dnes jim přináší posílení vlastností, které v životě dál upotřebí. Je to schopnost rozhodovat se, nést následky za rozhodnutí, umění přijmout porážku a vyvodit z toho důsledky, nácvik plánování a analýza vzniklé situace atd. Bohužel jsem to v šachu nedotáhl dál než na mezinárodního mistra. Ale mám osobní pocit, že mi šachy mnoho daly i pro současné povolání ředitele gymnázia. Minimálně to jsou schopnosti předvídat a plánovat. To je u mě viditelně vyšší než u ostatních, co takovou školou neprošli.

Petr Kačtřek

Nedávno jsem se v Praze sešel se skupinou šachistů, dávno dospělých, kteří vzpomínali na žakovské turnaje a všechno, co se kolem nich tehdy organizovalo. Nebudu je jmenovat, mnozí jsou dnes vynikající šachisté, dokonce reprezentanti republiky. Jeden z „bezejmenných“ byl z Rožďalovic, měl tenkrát 14 let a kandidáta mistra spor-

tu. Jak jen ten s láskou vzpomínal na ty dlouhé hodné šachové roky na ZDŠ. Aby ses, Oldřichu, zas tak moc moc nenafouk, tak musím dodat i jeho pohled z hlediska hráčského výkonnostního růstu. Prý jsi moc „velký“ trenér nebyl. Vysvětlil jsi tak „italskou“ a nějakou tu kombinační fintu... Za výkonnostním růstem vidí to obrovské množství hodin, kdy se mydlil se spolužáky na šachovnici (a že k tomu měl větší vlohy než ti okolo něho), a také tu skutečnost, která je zcela Tvým dílem (a možná i manželčíným): Dokázal jsi zbláznit celou školu do šachů. Prý to byl tehdy nejoblíbenější sport na škole!

*Václav Staněk,
Prha-Ďáblice*

Co na závěr k těm všem vzpomínkám spojených s moudrostmi kolem šachu na rožďalovické základce ještě dál napsat? Musím se ještě jednou vrátit k článku v přecházejícím čísle Rožďalovicka. K práci s mládeží v oblasti šachu mne přivedla profese učitele matematiky. Chtěl jsem odhalit, zda šachy pomáhají podpořit matematické schopnosti žáků, učí logice, umí

vyhledat mezi žáky matematické talenty. Kdo článek četl, ví, že moje odpověď byla negativní.

Výuku šachu jsem nikdy nebral jako výchovu šachových mistrů. Sportovní výsledky mě samozřejmě zajímaly, ale byly jen vedlejším produktem k příležitosti, jak výchovně působit na žáky. Přesvědčit je, že i škola na malém městě může vychovat přeborníky na všech stupních soutěží. Byla příležitost k poznávání naší krásné země a setkávání se zajímavými lidmi. Byla pokusem zapsat se do vzpomínek svých žáků jinak než jako učitel tak málo oblíbeného předmětu, jakým je matematika, učitele s křídou u tabule a v hlavě s matematickými vzorci, pro život tak vzdálenými a málo užitečnými.

O šachu si sám mohu myslet něco podobného. Ale jak mně dokazují setkání s bývalými žáky-šachisty, tak z toho, co jsem je ve škole naučil u šachovnice, si pro život většina vzala mnohem víc, než z matematiky a fyziky, které jsem se je snažil ve třídě naučit.

Oldřich Suchoradský

Bojovník ze severu

Ptačí oblast Rožďalovické rybníky není útočištěm opeřených obyvatel jen na jaře nebo v létě. Je také oblíbenou zastávkou pro mnoho ptačích druhů, které se na podzim z dalekého arktického severu přemísťují na chladné zimní měsíce do přívětivějších jižních krajů, kde na několik měsíců setrvávají, aby se na jaře poněkud svižněji přesunuly zpět do severské tundry. Patří mezi ně především nejrozličnější druhy bahňáků, kterým v drsné arktické zimě zamrzají zdroje jejich neoblíbenější potravy – drobných bezobratlých živočichů.

Mezi nejobdivovanější a nutno přiznat i nejkrásnější druhy těchto severských hostů patří bezpochyby jespák bojovný (*Philomachus pugnax*). Pokud ho zastihnete na našich rybnících, mokřadech nebo jen na obyčejné louži někde v poli, nevypadá příliš impozantně. Jeho opravdovou nádheru je třeba obdivovat teprve na jaře.

Samcům se totiž na krku pod vlivem pohlavních hormonů vytváří impozantní límec z barevného peří. Barva límce může být navíc rezavá, černá nebo bílá. Na hlavě v okolí zobáku a očí se samcům holá kůže intenzivně zbarvuje do červena a vytvářejí se malé kožní výrůstky, které bojovný vzhled samců ještě umocňují. Na tokaništi, kde samci svádějí každoročně velmi úporné souboje, je tak seskupení

Samec jespáka bojovného ve svatebním šatě na poloostrově Varanger v Norsku

samců velmi barevným představením. Díky těmto soubojům získal jespák bojovný i svoje druhové jméno. Samci spolu bojují již v době tahu, takže pokud máme velké štěstí, můžeme tyto souboje pozorovat i v okolí Rožďalovic, přestože jespáci bojovní hnízdí opravdu až daleko na severu. Jejich domovem je bezlesá tundra daleko za polárním kruhem, kde spolu s dalšími druhy bahňáků, především kolihami velkými a kulíky zlatými, okupují každou větší vyvýšeninu v této jinak poměrně fádňí krajině. Samci se po svých impozantních soubojích a po splnění své biologické po-

vinnosti poměrně rychle vytrácejí ze scény a již v průběhu července se v daleko skromnějším šatě mohou objevit na tahu při cestě na jih. Na výchově mláďat se podílí pouze samice.

Zimovištěm jespáků bojovných je subsaharská Afrika. Evropská skandinávská populace tráví zimu téměř výhradně v Keni. Příliš se zde však neohřeje. Již v průběhu února se vydávají zpět na dlouhou cestu do Arktidy. Možná se příští rok zastaví i u nás.

Vladimír Šoltys

Jespák bojovný v prostém šatě na kaluži nedaleko Dymokur

Lýkovec – jedovatá krása

Není moc lidí, kteří chodí v zimě do lesa – zvláště, když opravdu vydařených zim je v posledních letech pomálu. Ale pokud patříte k těm, kteří již od začátku roku nedočkavě vyhlíží jaro (jako já), můžete kolem poloviny března v našich lesích vidět menší keříky s krásnými růžovými květy. Ty se objevují na koncích holých větvíček, někdy dokonce již v únoru, podle toho, jaká je zima.

Ano, lýkovec jedovatý (*Daphne mezereum*) vyhrává pomyslný závod o první květy – těsně před bledulemi, s kterými kvete pak po nějakou dobu současně. Květy samozřejmě lákají k přivonění, moc to s ním ale nepřehánějte, protože delší čichání jejich vůně vám může způsobit bolesti hlavy až závratě.

Naše lýkovec jsou keře sotva vyšší než 1 m a mají zpravidla jen několik větvíček. Na jejich koncích, podobně jako květy, vyrůstají podlouhlé lístky a později jedovaté červené peckovice.

Svoje druhové jméno nemá totiž lýkovec jen tak pro nic za nic. Patří k našim nejedovatějším rostlinám a jeho jedovaté látky můžeme vstřebávat kůží nebo sliznicemi, samozřejmě požitím plodů a již zmíněným

vdechováním jejich vůně. Už sedm plodů prý stačí k vážné otravě člověka, deset je dávka smrtelná. Naštěstí chutnají tak hořce, že se vlastně ani nedají pozřít – ověřil jsem.

V České republice se lýkovec jedovatý vyskytuje jen roztroušeně, většinou jednotlivě a jsou oblasti, kde chybí úplně. Podobně je tomu i na Rožďalovicku. Občas mě překvapí na nějakém novém místě, kde jsem o něm nevěděl, ale když chci lýkovec vidět, nebo ho někomu ukázat, vydá-

vám se „na jistotu“ do lesů podél Bahenského potoka. Ještě lepší lokalita, i když trochu vzdálenější, je asi 2 km severně od Loučeně. Na březích potůčku vytékajícího od hájovny Loučeňky směrem k Dubovému rybníčku na jaře kvete několik desítek lýkoveců, z nichž některé dosahují i výšky dospělého člověka. Už teď se na ty krásné květy těším – třeba se tam za dva a půl měsíce potkáme.

Jiří Rejsek

Díky teplému podzimu letos kvetl keřík lýkovec u Pílského rybníka již v půlce listopadu, tedy o tři měsíce dříve

ANI PODZIM NEZLEPŠIL NAŠIM HOUBAŘŮM NÁLADU Letošní houbařská mizérie na Rožďalovicku pokračovala i celý podzim. Nedostatek vláhy způsobil, že se nedostavila ani očekávaná vlna podzimních hub a docházelo jen k ojedinělým nálezům. Ze zajímavějších hřibovitých hub jsme s Ivošem Fraitem potvrdili hřiba satana na hrázi Hasinského rybníka a Jiří Musil našel novou lokalitu hřibu skvrnitého (foto 1), a to v lese za rožďalovickou pilou. Jinak se v půlce listopadu pochlubil košíkem hřibů hnědých z Tuchomi Tomáš Burda a Zdeněk Veselý si prý pochutnal na řízku z dřevokazného sírovce žlutooranžového (foto 2). Inu, když není nic jiného... Další houby lákaly už jen k fotografování - občas nějaká muchomůrka červená (foto 3) a začátkem prosince ozdobily lesy plodnice rosolovky mozkovité (foto 4). Ale tu by nejedl ani výše uvedený gurmán...

První sníh, či spíše jen sněhový poprašek, se u nás objevil ráno 1. prosince. Neměl však dlouhého trvání. Následovalo střídání teplot a dešťové srážky, a tak si na pořádný sníh budeme muset ještě počkat. Ale vždyť zima teprve začíná...

NA HOLI ZABÍJELA BAKTERIE Letošní velmi teplé a suché léto si na několika místech v české přírodě, včetně Rožďalovicka, vybralo velmi krutou daň. Začátkem září mi zavolala paní Svatava Krumpholcová, že její manžel našel na Horním rybníku Na Holi mrtvé labutě – že prý je asi někdo otrávil. Hned jsem kontaktoval našeho spolupracovníka Vladimíra Šoltyse, který kromě toho, že je ornitologem, tak také pracuje jako veterinář. Byl sice v zahraničí, ale na dálku odpověděl: „Já jsem přesvědčenější, že je to na 100 % botulismus. Letos k tomu jsou víc než ideální podmínky.“ Těmi podmínkami myslel právě vysoké teploty a nedostatek kyslíku v bahně stojatých vod, kde se rozmnožila bakterie *Clostridium botulinum*. Tato bakterie produkuje jeden z nejsilnějších přírodních jedů – botulotoxin. Když se dostane do organismu, tak paralyzuje nervovou soustavu, následuje ochrnutí svalstva a udušení. Uvádí se, že pro člověka je smrtelný již jeden mikrogram! Stejnou informaci jako já dostali i myslivci a ve dnech 9. a 10. září Milan Hron a Bohumír Novák za asistence fotografa Patrika Buryana postupně z vodní hladiny sebrali sedm labutí velkých, 21 kachen divokých, pět kopřivek obecných, dvě nutrie říční a jeden kus dančí zvěře. Zvířata byla vyšetřena krajskou veterinární správou (KVS) a spálena v kafilerii. Výsledek vyšetření KVS byl doručen o týden později – byl potvrzen botulismus...

Na podzim probíhala obnova rybníka Kolčánek v lese severovýchodně od Pilského rybníka

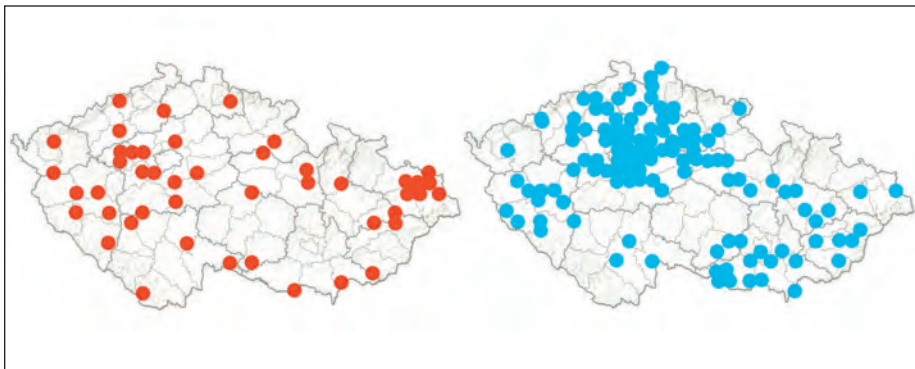
Vetřelci v rožďalovické přírodě (V.) – nutrie říční

Byl to před lety na naší škole takový zvyk – školní družina chodila krmit nutrie, které se usadily pod mostem na Záměstí. Hned první zimu po nástupu na zdejší školu jsem se to vychovatelkám pokusil rozmluvit. I když nejdříve moc nechápaly, co je na krmení těch roztomilých zvířátek špatného, po čase s touto na první pohled bohuľibou činností našťestí přestaly.

A co je tedy na krmení nutrií tak špatného? Nutrie říční (*Myocastor coypus*) je původem jihoamerický hlodavec, který se chová prakticky po celém světě kvůli kožešině a kvalitnímu masu. U nás se s chovem začalo asi před sto lety a počet farem i chovaných zvířat postupně narůstal.

K vrcholu došlo v 80. letech minulého století, kdy se produkovalo více než půl milionu kožek za rok. V následujícím období docházelo k postupnému útlumu a dnes se odhaduje sotva pětiprocentní stav proti uvedené době.

Bohuľel po celá desetiletí unikala jednotlivá zvířata z chovů do volné přírody a začaly vznikat místní populace. A právě díky přikrmování se jim podařilo přežít i silnější zimy, které by jinak stavy razantně deci-

Porovnání výskytu nutrií říční v letech 1950–1989 a po roce 2010. Zdroj: Ministerstvo životního prostředí, Agentura ochrany přírody a krajiny, Wikimedia.org

movaly. Z nutrií říční se stal invazní druh, který postupně zaplavil prakticky celé území ČR (viz údaje Agentury ochrany přírody a krajiny ČR). I na Rožďalovicku, kde má výborné podmínky – tedy menší vodní toky a stojaté vody – se s ní setkáváme stále častěji. Podél Mrliny a Hasinského potoka se rozšířila prakticky do všech větších i menších rybníků.

Nutrie říční zde vážně poškozují přirozené ekosystémy, v březích si hloubí dlouhé nory a přispívá tak k erozi, přenáší různé parazity a nemoci, např. leptospirózu, tularemii nebo salmonelózu.

Jedná se zkrátka o druh, který do evropské přírody nepatří, a právě proto byla nutrie zahrnuta do evropského seznamu invazních druhů a vztahuje se na ní nařízení Evropské unie č. 1143/2014 o prevenci a regulaci, zavlékání a šíření invazních nepůvodních druhů. Jejich výskyt ve volné přírodě se bude na starém kontinentu postupně omezovat, některá naše města, například Hradec Králové, již jejich krmení zakázala vyhláškou. Prostě nutrie patří do kotců. Nebo do Argentiny.

Jiří Rejsek

Dospělá nutrie na rybníčku Knížek, listopad 2018

Mladá Lukasova lípa vysazena na Hasině

Představte si, že se píše, když budeme parafrázovat Járu Cimrmana, sobota 28. října 1418, plus minus 100 let. K zemi se snáší „křídélko“ s kulatým plodem lípy, která roste u nedalekého kostela ve vsi Teleczie (Telecí). Z oříšku začíná klíčit rostlinka lípy velkolisté a z malého stromku postupem času vyrostle jeden z našich nejstarších a také nejkrásnějších stromů – tzv. Lukasova lípa. Někdy také, podle pověsti, která se k ní vztahuje, zvaná „zpívající“. Kromě svého úctyhodného stáří, jak bylo výše naznačeno, odhadovaného v rozmezí 500–700 let, je zajímavá i svou velikostí. Strom je 23 metrů vysoký a obvod kmene dosahuje téměř dvanácti metrů!

Na konci 19. století strom zaujal i spisovatele Aloise Jiráka: „Na tuto sílu našeho lidu myslil jsem pak zanedlouho, když mířil jsem do vesnice při moravských hranicích, abych se podíval na „zpívající lípu“...“

Památný ten strom jsem uviděl. Vypínal se opodál vsi ve travnatém, táhlém břehu, maje ve společnosti několik mladších jasanů a javor. Bylo to pěkné místočko...

Chudinka lípa stará! Z daleka jsem ji poznal, babičku sešlou, kmene trouchnivého, div že se nerozpadla, s korunou z části jen

zelenou. Ale žila a zelenala se, jakoby se těšíc z krásného, letního jitra, jaké právě bylo, když jsem k ní docházel.“

Genová matečnice této lípy, stejně jako i některých dalších památných stromů, je zachována díky péči Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví. A tak když se rozhodla skupinka hasinských přátel vysadit strom u příležitosti 100. výročí založení republiky, obrátila se na tento ústav.

Marek Žďárský, který se profesně ochranou a ošetřováním starých stromů zabývá, doporučil vysadit potomka právě Lukasovy lípy. Několik dní před výročím byl stromek (i s certifikátem) dopraven na Hasinu a tady jsme ho 28. října odpoledne zasadili.

Přáli bychom si, aby potomek Lukasovy lípy měl klidnější život, než v průběhu uplynulých staletí zažívala jeho matka a české země vůbec.

Jiří Rejsek

Lukasova lípa u domku čp. 106 v Telecích na Svitavsku. Zdroj: carokraj.cz

Zámek má něco do sebe, dýchne na vás teplo a domácí atmosféra

Před třemi lety dělal kolega Rejsek rozhovor s ředitelkou Domova Rožďalovice paní Příhodovou. Vy jste, pane Petráčku, zástupce ředitele, který má na starosti sociální úsek a rozvoj organizace. Jaká je vůbec kapacita Domova, co se týká lůžek pro klienty, a kolik máte v současné době zaměstnanců?

Celková kapacita je 191 lůžek. Poskytujeme dvě sociální služby, a to Domov pro seniory a Domov se zvláštním režimem. Službu poskytujeme ve dvou budovách – na zámku a v klášteře. Zaměstnanců máme okolo 120. Jsme tak jedním z největších zaměstnavatelů v širokém okolí.

Domov se zvláštním režimem? Co si mám pod tímto pojmem představit?

Je to služba určená klientům, kteří onemocněli Alzheimerovou chorobou nebo stařeckou demencí. V budově zámku máme dvě oddělení pro tyto klienty. Za posledních pět let došlo k nebyvalému nárůstu Alzheimerovy choroby a dnes už nejsou výjimkou ani mladí lidé. My tuto službu poskytujeme pro klienty od věku 55 let a vyše.

Plánujete tady navýšení stávající kapacity na těchto odděleních?

Snažíme se. V loňském roce jsme tuto kapacitu navýšili o čtyři místa. Problém je v tom, že nám budova zámku dispozičně příliš neumožňuje rozšíření těchto oddělení. Samozřejmě máme určité plány, ale v tomto případě se musí vše velice pečlivě zvážit. Není to prostě jen o navýšení kapacity, tedy lůžek, ale hlavně o tom, jakým způsobem vůbec upravit prostory, aby v nich mohla být kvalitně poskytována sociální služba.

Zmiňujete zde budovu zámku. To je stav této budovy tak špatný?

Budova zámku je stará téměř 400 let a podle informací, které mám, tak skoro 100 let je zde poskytována sociální služba. Víte, ona celkově budova zámku není ideální a úplně vhodná pro poskytování sociální služby. Z toho vyplývá, že nemáme mnoho možností, ale snažíme se budovu zámku i kláštera držet v dobrém technickém stavu. Na druhou stranu jsem měl možnost navštívit desítky domovů pro seniory, které jsou nové, moderní, skvěle vy-

bavené, ale tak trochu studené. Zámek má zkrátka něco do sebe, dýchne tam na vás teplo a domácí atmosféra.

Nelze si nevšimnout, že na zámku v poslední době panuje stavební ruch. Můžete nám prozradit, co budete dělat?

Jak jsem říkal, snažíme se obě budovy držet v co nejlepší technické „kondici“. Určitě viditelný počín byla rekonstrukce nádvoří, čehož si Rožďalovičtí jistě všimli. Rok před rekonstrukcí nádvoří jsme nechali v budově zámku instalovat nový výtah. V současné době rekonstruujeme centrální koupelny pro klienty. V klášteře máme již hotovo a na zámku zatím práce pokračují. Podařilo se nám získat finance na rekonstrukci topného systému v zámku. V současnosti probíhá výběr dodavatele stavby, takže pravděpodobně zjara dojde k rekonstrukci. Právě nyní také měníme všechny podlahové krytiny v obou budovách. Měníme osvětlení nádvoří, veřejné osvětlení v areálu či osvětlení v zadním traktu zámku. Dále rekonstruujeme zpevněné plochy před kotelnou, v zahradě zámku a rovněž v zahradě kláštera.

Skoro mě to připadá, jako byste vyhráli ve sportce. Jaký finanční objem jste tedy letos investovali?

Především musím říct, že investice máme od našeho zřizovatele, tedy Středočeského kraje. Nicméně není jednoduché si investice vybojovat a obhájit. Nám se to poslední roky daří a věřím, že v tomto trendu budeme pokračovat i nadále. V letošním roce

se jedná o investice ve výši zhruba 25 milionů korun.

A jaké jsou tedy plány na příští rok?

Na příští rok máme připravenou projektovou dokumentaci na rekonstrukci topného systému, rozvodů vody a kotelny v objektu kláštera. Topný systém a rozvody vody jsou totiž v havarijním stavu a není možné rekonstrukci déle odkládat. Budova je vytápěna kotlem na elektřinu a naše vize je plynofikace, včetně solárních panelů na střeše budovy. Předpokládaný finanční objem rekonstrukce je okolo 15 milionů korun. Dále podáváme žádosti na ministerstvo pro místní rozvoj na zateplení fasády a výměnu okenních výplní v klášteře a výměnu okenních výplní a zateplení půdních prostor na zámku.

Zmínili jsme významné investice, ale co běžný provoz Domova?

To jsou rutinní provozní záležitosti, které nejsou moc vidět, ale jsou důležité. Prakticky není den, aby takzvaně něco „nebouchlo“. Ale pokud bych měl zmínit alespoň zlomek provozních investic, tak jsme kompletně obměnili vozový park, v prádelně došlo k výměně praček a posílení kapacity prádelny. Do kuchyně byl zakoupen nový konvektomat, myčka na nádobí a nové chladicí boxy. V této souvislosti bych zmínil, že vaříme kromě snídaní a večeří 350 porcí obědů denně. Byl také vyměněn přívodní kabel elektrické energie. Ročně jde do provozních investic okolo 5 milionů korun.

Kde jste vlastně čerpal své zkušenosti ze sociální oblasti?

Není to žádné velké tajemství. Měl jsem tu možnost jako náměstek hejtmána řídit resort sociálních věcí Libereckého kraje. Jestli to byla výhoda pro mé další působení v sociálních službách, to nevím. Každopádně po zkušenostech, které čerpám zde v Rožďalovicích, bych zvolil přesně opačný postup. Tedy nejdříve činnost v této oblasti a poté přenést tyto zkušenosti na centrální úroveň.

Zmiňujete, že již pátým rokem pracujete zde v Rožďalovicích, jaká je vůbec z vašeho pohledu spolupráce s městem?

Popravdě musím říct, že na počátku to mezi vedením Domova a panem starostou trochu drhlo. Bylo to především kvůli informacím, které pan starosta měl. Vše chtělo jen svůj čas na to, abychom se vzájemně poznali. Víte, to je vždy stejné, když přijde někdo nový tam, kde je zaběhlý určitý systém, tak na vás pohlížejí jako na narušitele. Tady tomu nebylo jinak. Dnes je situace taková, že město se snaží vycházet Domovu vstříc. Mohu zmínit loňské benefiční koncerty, jejichž výtěžek byl předán našemu Domovu na nákup sprchovacích křesel pro klienty. Za sebe mohu říct, že s panem starostou Petrem Kapalem mám přátelský vztah. Kdykoli je potřeba řešit

Pavel Petráček (* 1975) se narodil v Jablonci nad Nisou. Zde studoval nejprve na Střední průmyslové škole technické, následně pak na Obchodní a právní akademii. V letech 1996–2008 pracoval jako sklář ve společnosti Jablonex, v letech 2008–2012 zastával funkci radního Libereckého kraje pro resort sociálních věcí a byl také předsedou Protidrogové komise rady Libereckého kraje. Pracoval rovněž jako ředitel Klasického areálu Harrachov – skokanské můstky. V současné době je zástupcem ředitele Domova Rožďalovice. Ve volném čase se věnuje poradenství v sociálních službách, horským túrám, poslechu hudby či cestování na motocyklu.

nějakou záležitost mezi městem a Domovem, vždy se bez problémů dohodneme. Osobně si myslím, že místní mají starostu na svém místě. I já vidím, co se v Rožďalovicích v poslední době podařilo vše udělat. Prostě vedení města nečeká, co mu spadne do klína, ale stará se o rozvoj města.

Já o vás vím, že jste z Jizerských hor. Vy tedy dojíždíte do Rožďalovic každý den?

Ano, je to tak. Pravda je, že nad tím každý nevěřičně kroutí hlavou. Už jsem si na to ale zvykl, takže za hodinku jsem z domova tady v Rožďalovicích. Mám rád hory, a proto raději cestuji, než abych změnil bydliště. Ale popravdě, za těch pět let, co zde pracuji, jsem si to v Rožďalovicích oblíbil, mám tu přátele, které navštěvuji, a oni zase navštěvují mě u nás v Jizerkách. Můj otec je rodák z Křince, takže jsem tady byl poměrně dost často od mládí.

Musím říct, že jak Vás tak poslouchám, tak by nám to jistě vydalo na celé číslo tohoto časopisu, ale budeme muset končit. Blíží se Vánoce a konec roku. Co byste popřál našim čtenářům?

Myslím, že jsme velice obecně probrali asi třetinu veškerého dění v Domově. V první řadě bych rád touto cestou vzdal hold zaměstnancům Domova. Víte, práce, kterou pro naši společnost dělají, není příliš finančně ohodnocena, ale s tím nic nedokážu udělat, jelikož tady je na tahu stát. Jejich práce není úplně jednoduchá. Chtěl bych jim všem poděkovat a popřát pevnou víru a cit v této profesi. Klientům a čtenářům přeji hlavně zdraví, spokojenost, poklidné Vánoce a hodně štěstí v novém roce.

*Rozhovor připravil
Viktor Dobrev*

U šachů je třeba stejně jako u fotbalu pravidelný trénink

Na podzim jsme zahájili šachovou sezonu 2018/2019, a to v regionální soutěži Středočeského kraje pětičlenných družstev skupiny C. Nabídka na pokračování ve vyšší třídě jsme museli odmítnout, jelikož na tuto soutěž nemáme dostatek dobrých šachistů. Zde by bylo třeba osmičlenné družstvo, zatímco v nižší soutěži startuje v družstvu pouze pět hráčů.

Ve skupině jsme s celky z Poděbrad, Kolína, Českého Brodu, Dobrušky, Mladé Boleslavi, Nymburka, Kostelce nad Černými Lesy a Pečkami. Jedná se o kvalitní mužstva a podle nasazení jsme všichni podobné výkonnosti.

O vítězi skupiny tak rozhodne aktuální forma a zřejmě až poslední kolo, které bude až na jaře. Doposud máme odehraná tři kola s bilancí: dvě těsné prohry 2 : 3 a jedna výhra 3,5 : 1,5 bodu.

Co se týká dětí, tak naše šachová mládež absolvovala o prázdninách šachový tábor Jizera a na některých hráčích je znát pokrok. Již jsme se zúčastnili turnajů v Ly-

se nad Labem, Poděbradech a naposledy ve Křinci. Je škoda, že někteří mladí hráči neměli čas na čtvrteční večerní šachy, jelikož se zapojili do rožďalovického fotbalu. Chápu, že je třeba i mladých fotbalistů, a je dobře, že mají i tyto pohybové aktivity, ale i u šachů je třeba stejně jako u fotbalu pravidelný trénink, a pokud není pravidelnost, nejsou ani výsledky, což se ukázalo na turnajích.

Z mladých hráčů je třeba vyzvednout Alexe Truhláře, který je již v kategorii starších žáků a dosahuje výborných výsledků – na jednom z turnajů dokonce obsadil druhé místo.

Ve středu 21. listopadu se v Nymburce uskutečnil Regionální přebor škol nymburského a kolínského okresu, kde jsme postavili družstva mladších a starších žáků. Postavit družstva v obou kategoriích dokázalo jen šest škol, což svědčí o kvalitě naší školy. Ve starších žácích se nám podařilo stejně jako v loňském roce obsadit druhé místo, a tedy postoupit do krajského kola.

Turnaj v Křinci, který proběhl 24. listopadu, uspořádal náš šachový klub. Původně jsme přemýšleli o místě konání v naší škole, ale nakonec jsme se rozhodli pro Křinec, a to z organizačních důvodů.

Ono sehnat dobrovolníky, kteří ve svém volném čase vše připraví, dnes není vůbec jednoduché. Hlavním organizátorem byl Ing. Tomáš Mrázek, který vede šachy v křinecké škole.

Turnaje se zúčastnilo přes 80 dětí. Byl zařazen jako 3. kolo Regionálního polabského přeboru, další turnaj pro děti (4. kolo) bude v Čelákovících. Turnaj se uskutečnil jako první ročník Velké ceny manželů Suchoradských.

Je to výraz poděkování bývalému řediteli rožďalovické školy Oldřichu Suchoradskému a jeho ženě, kteří se věnovali rozvoji šachu zejména mezi dětmi a mládeží v 70. a 80. letech (viz Vzpomínku Oldřicha Suchoradského zde na s. 23–25).

Petr Buryan,

Šachový klub Rožďalovice

Členové úspěšného šachového družstva: Pavel Škoda, Alexandr Truhlář, Petr Šorman a Tomáš Marinák

Budeš mi chybět, kamaráde...

Zážitky spojené s Fílou, jak se Petrovi Musilovi říkalo, se začaly formovat od mého nástupu do čtvrté třídy základní školy v Rožďalovicích. Nejenže jsme byli spolužáci, ale spojovala nás také velká láska k fotbalu. Od té doby jsme společně trávili téměř všechnen volný čas, ať už ve školních lavicích, či na fotbalových hřištích, anebo jsme se jen tak společně s partou potloukali venku.

Proto abychom mohli společně trávit volný čas, jsme dělali téměř vše. Vzpomínám na jeden den z našeho mládí, kdy jsme byli dohodnutí, že půjdeme jako obvykle na fotbalové hřiště. Ve chvíli, kdy jsme na Petra čekali před domem, přišel a oznámil nám, že musí natrhat koš rybízu, aby máma mohla upéct koláč. Jako správní kamarádi jsme chtěli Fílovi se sběrem pomoci, abychom šli co nejdříve na hřiště. Proutěný koš byl poměrně objemný, ale Fíla dostal výborný nápad, jak celý sběr rybízu urychlit. Nápad spočíval v tom, že proutěný koš téměř naplnil jablky a na ty přibyla nízká vrstva rybízu. Na první pohled plný koš natrhaného rybízu odnesl s hrdostí domů s tím, že jsme mu se sběrem pomohli, a jestli může jít tedy už ven. Dostal svolení a všichni jsme rychlým krokem mizeli ze zahrady, protože jsme věděli, co bude ná-

sledovat. Už jen z dálky jsme slyšeli, jak paní Jarošová křičí na Petra z okna něco ve smyslu, že se někde určitě bouchl do hlavy, že chtěla dělat koláč, a ne štrúdl.

Na hřišti jsme s partou trávili většinu volného času. Naše pravidelné tajné návštěvy fotbalového hřiště se ovšem nelíbily v tu dobu trenérovi mužů panu Brúnovi, a tak nás často napomínal a ze hřiště vyháněl. Postupně jsme začali rozpoznávat typický zvuk jeho vozu Škody 120, a tak se nám dařilo před předčasným odchodem

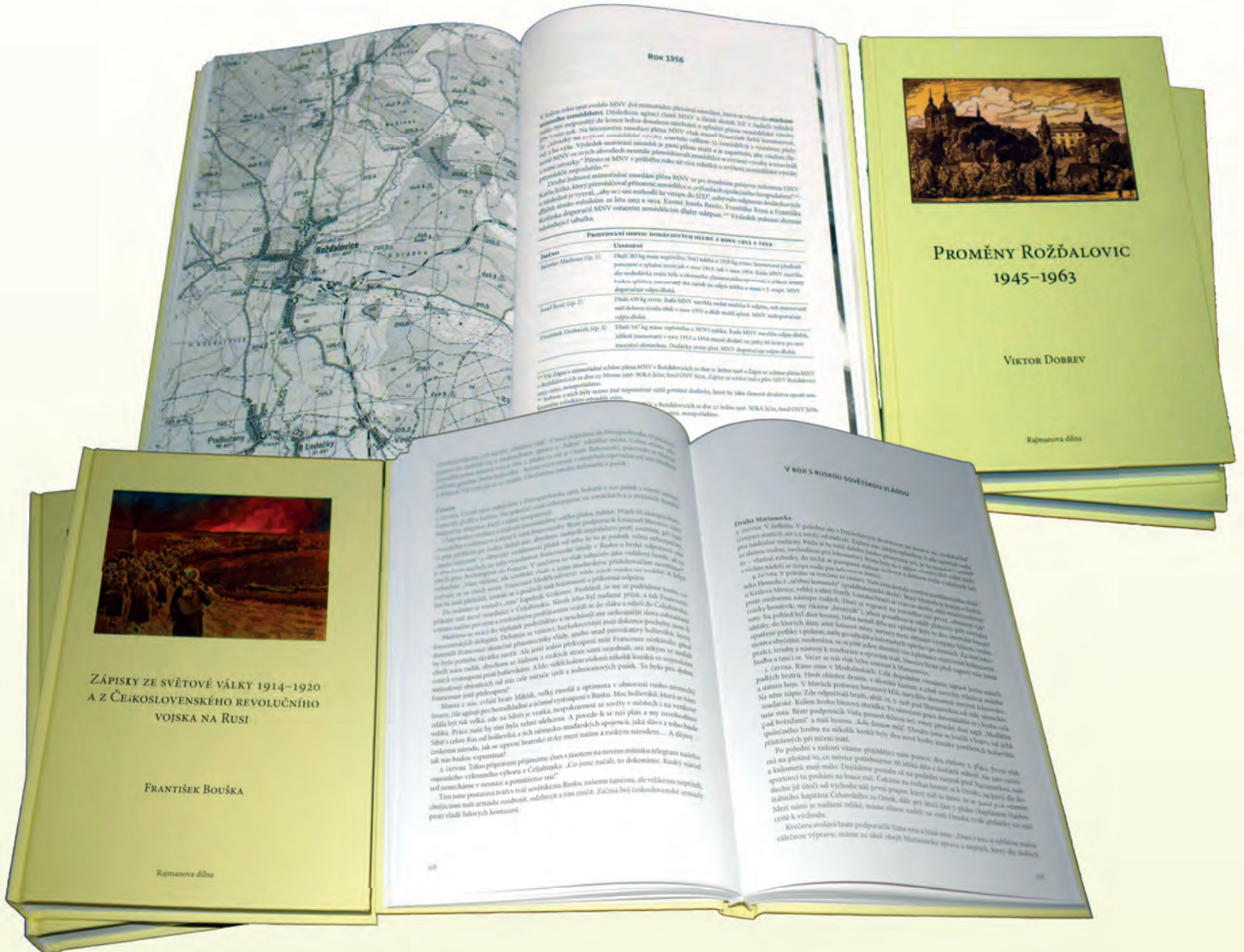
schovávat do blízkého keře. Jednou, když jsme opět hráli naši oblíbenou fotbalovou hru Varšavu, zaslechli jsme nám už známý zvuk Škody 120. Během okamžiku byli všichni hráči ukrytí v nedalekém houští. Ve stejné chvíli, co pan Brůna přijel na fotbalové hřiště, jsme zjistili, že jsme na hřišti zapoměli boty, z kterých byla postavena fotbalová branka. Každý z nás si rychle začal kontrolovat svou obuv, jestli ty zapomenuté boty nejsou zrovna jeho. Nakonec se ukázalo, že jediný, kdo nemá své boty, je právě Fíla. Nedalo se nic dělat než doufat, že si naši branky nevšimne. Bohužel, nebylo tomu tak, panu Brúnovi bylo hned vše jasné. V klidu přešel hřiště, rozhlédl se, sebral boty a odjel. Co se dalo dělat, museli jsme se jít přiznat, aby Petr dostal své boty zpět. Společně jsme vyrazili k panu Brúnovi, kde jsme všichni dostali za uši, ale i tak to stálo za to.

I když jsme každý studovali i pracovali daleko od sebe, vždy jsme se nadále potkávali na našem oblíbeném hřišti a trávili společně víkendy. Úsměvných zážitků je nepřeberné množství a spousta z nich se nedá popsat slovy, to se musí prostě zažít.

Na tvůj typický humor se nedá zapomenout, budeš mi chybět, kamaráde...

Tomáš Pavel

Na městském úřadě můžete zakoupit knihu Viktora Dobrev *Proměny Rožďalovic 1945–1963* a knihu ruského legionáře Františka Boušky *Zápisky ze světové války 1914–1920 a z Československého revolučního vojska na Rusi*

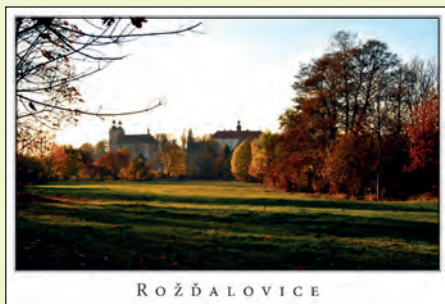
ROŽĎALOVICE

HORNÍ RYBNÍK

Studánka u Třeboňského rybníka

ROŽĎALOVICE

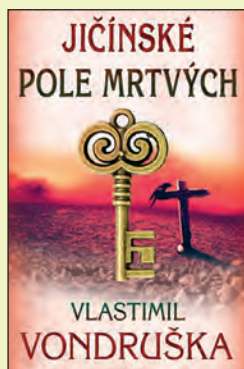
Rožďalovice

Rovněž jsou zde k zakoupení nové pohlednice města, rožďalovických rybníků a spádových obcí

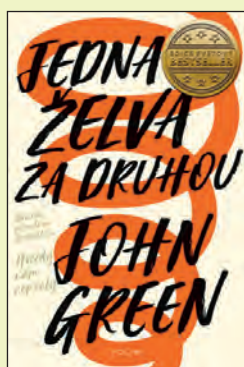

V sobotu 15. prosince proběhlo v budově Obecního úřadu v Žitovlicích tradiční Adventní setkání. Ochotníci sehráli v režii Ireny Brúnové divadelní kus *Vánoce letem světem* a dále vystoupily děti s pásmem vánočních básniček a písniček. Po jejich vystoupení následovalo vyhlášení kulinářské soutěže na téma *Vánoce s vůní jablka*, v níž zvítězila stejně jako v loňském roce Jana Malá. Závěr podvečera patřil rozjímání u rozsvíceného vánočního stromu (foto Jiří Rejsek)

Vlastimil Vondruška: *Jičínské pole mrtvých*

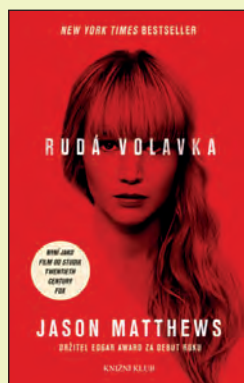
Za městem Jičínem na cestě k Zebínu je ohrazená louka, na níž se od pradávna pohřbívaly oběti morových epidemií, ale také popravení zločinci, sebevrazi a kacíři. Jednoho dne se na této louce objeví mrtvé tělo velíšského lesmistra. Je přivázaný ke stromu, má rozpárané břicho a na čele krví namalované satanské znamení. Majitel panství Mikuláš Trčka z Lípy se pokusí zločin utajit, protože se bojí, aby ho nezačala vyšetřovat utrakvistická konzistoř. Jeden z jeho strýců však na něj vznese žalobu, a tak je celá záležitost projednávána v královské komoře. Tehdy se na Jiřího Adama z Dobronína obrátí Mikulášova manželka Johanka ze Šelmberka, aby se pokusil celou záležitost objasnit. I když to nespadá do jeho pravomoci, vyhoví jí, neboť jí měl za svobodna rád. Sotva však dorazí do Jičína, dojde k další vraždě.

John Green: *Jedna želva za druhou*

Šestnáctiletá Aza neměla vůbec v plánu pít se po tajemstvích uprchlého miliardáře Rusella Picketta, ale v sázce je sto tisíc dolarů a její nejlepší a nejstatečnější kamarádka Daisy, se nemůže dočkat, až se společně pustí do vyšetřování.

Aza se opravdu snaží. Snaží se být dobrou dcerou, skvělou kamarádkou, vzornou studentkou, a taky schopnou vyšetřovatelkou. Zároveň však bojuje s nekončícím vírem svých vlastních myšlenek, kterým není schopná poručit... Dlouho očekávaný návrat úspěšného autora bestsellerů Johna Greena, v němž se inspiroval svými vlastními zkušenostmi s mentální poruchou.

Jason Matthews: *Rudá volavka*

V současném Rusku řízeném modrookým, neodpouštějícím Vladimírem Putinem bojuje vyzvědačka Dominika Jegorovová o přežití v džungli postsovětských tajných služeb. Je donucena projít výcvikem „volavek“, školených svůdnic, a poté nasazena na Nathaniela Nashe, důstojníka CIA, který řídí nejdůležitějšího amerického vyzvědače v Rusku. Dominika a Nate se ocitají uprostřed souboje vůlí, špiónského řemesla a nevyhnutelně také touhy. Jeden z nich se bude muset převtělit do dvojí existence v tajné operaci na život a na smrt...

Rudá volavka z pera veterána CIA s dokonalou znalostí světy kontrarozvědky získala Edgar Award 2013 za nejlepší špiónážně-detektivní debut roku. A stala se předlohou k celovečernímu filmu studia Twentieth Century Fox.

Erik Tabery: *Opuštěná společnost – Česká cesta od Masaryka po Babiše*

Žijeme v době, kdy jeden lživý příspěvek na Twitteru či Facebooku má větší dosah než systematická práce investigativních novinářů. Posilují populisté, kteří sbírají body kritikou establishmentu, i když sami mají z vlastního elitního postavení dlouhodobý prospěch. Výdobytky demokracie jako svoboda slova či nezávislost médií jsou necelých třicet let po listopadu 1989 zpochybňovány. Šéfredaktor týdeníku Respekt popisuje dobrodružnou českou cestu od vzniku republiky po současnost a zasazuje dnešní politické a společenské události do historického a evropského kontextu. Je to svým způsobem rozmluva s minulostí o naší budoucnosti, v níž myšlenkový rámec dávají autorovi úvahy K. H. Borovského, H. G. Schauera, T. G. Masaryka, Ferdinanda Peroutky, Václava Černého, Jana Patočky, Erazima Koháka či Václava Havla. Tabery jasně ukazuje, že rizikům přítomnosti se nejlépe čelí nikoliv panikou, ale chladnou hlavou a rozhodností.

Gabriela Koukalová: *Jiná*

Zažila slávu, úspěchy, medaile. Ale taky spoustu okamžiků, o kterých dosud nikomu neřekla. O některých proto, že se bála, o dalších proto, že se styděla. Teď je Gabriela Koukalová poprvé odhaluje ve své biografii. Vychází sportovní i osobní zpověď nejlepší biatlonistky naší historie. Mistryně světa, olympijské medailistky, vítězky Světového poháru. Kniha je psaná autenticky v první osobě a odhaluje zákulisí tréninkové driny, nejdůležitějších závodů i myslí vrcholové sportovkyně v těch nejvypjatějších momentech. Gabriela jde ve svých pocitech na dřevě. Popisuje nejen velké výhry, ale i to, co se skrývá za nimi. Třeba desítky probrečených nocí, spory s rodiči a trenéry, ne vždy ideální atmosféra v týmu nebo těžká nemoc, kterou před světem dlouho tajila... Součástí knihy jsou i dosud nezveřejněné fotografie.

Anne Jacobsová: *Panský dům*

Augsburg 1913. Mladá Marie nastupuje jako kuchyňská pomocnice v impozantní vile, sídle průmyslnické rodiny Melzerů. Zatímco si děvče ze sirotčince vydobývá své místo mezi personálem, panstvo si užívá zimní plesové sezony, v níž má být uvedena do společnosti nejmladší, krásná dcera Katharina. Jenom Paul, dědic rodiny, se drží stranou společenského mumraje – dokud nepotká Marii...

Panský dům je první díl plánované trilogie.

Josef Urban: *Sedm dní hříchů*

Román o zradě, lásce, přátelství

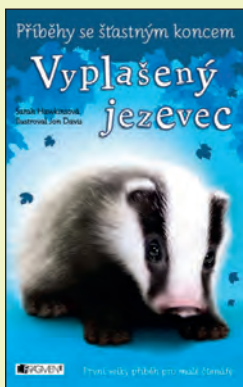
Příběh inspirovaný skutečnými událostmi v poválečném Česku. Útěk mladé ženy českého lesníka je zahalen tajemstvím. Jen ona sama ví, kdo a proč ji pronásleduje. Její svědectví by jí mohlo stát život... Po jejích stopách se vydávají manžel a bratr, Čech a Němec, které svedl dohromady konec války a osud štvanců. Jeden chce zachránit své manželství, druhý hledá po návratu z fronty smysl života. Sedm dní trvající cesta se stává symbolem vzájemného hledání a touze po ztraceném domovu.

Walt Disney: *Violetta – Pravá láska*

Nová sezona

Angie už není Violettin vychovatelka. Po hádce s Germanem vzala práci skladatelky ve Francii. Violetta sice ví, že je to pro ni velká šance, ale nemůže se s odjezdem své oblíbenkyně smířit. Přemýšlí, jaký byl skutečný důvod sporu Angie a Germana a co tají Jeremias, učitel hry na klavír. A aby toho všeho nebylo málo, konflikt vypukne i mezi Leonem a Diegem... Jak budou pokračovat osudy hrdinů? Jaké další problémy čekají Violettu? Zůstane Angie ve Francii na stálo?

Sarah Hawkinsová: *Vyplašený jezevec*

První velký příběh pro malé čtenáře

Příběh se šťastným koncem, který se skutečně stal! Lewis s tatínkem najdou u silnice ležet zraněné mládě jezevce. Věří, že mu přivolání zvířecí záchranáři dokážou pomoci, jenže ejhle. Vyplašený jezevec zalezle pod auto, zaklíní se tam a nemůže ven. Zvládnou záchranáři spolu s hasiči poraněné zvířátko včas vyprostit? Krásný příběh o lidech s dobrým srdcem, kteří pomáhají zachraňovat zvířátka.

Ilustroval Jon Davis

Heather Morrisová: *Tatér z Osvětimi*

Kniha Tatér z Osvětimi vznikla podle skutečného příběhu, jenž souvisí s jedním z nejznámějších symbolů holocaustu – čísly, která měli vězňové vytetována na předloktí. Když se slovenský žid Lale Sokolov stal v tom strašlivém místě tatérem a musel označovat své spoluvězně čísly vyvedenými nesmazatelným inkoustem, využil svou nepatrnou volnost k činům. Díky své práci mohl vyměňovat šperky a peníze z majetku zavražděných židů za jídlo, které pomáhalo ostatní vězně držet naživu. Kdyby byl dopaden, čekala by ho jistá smrt. Za své přežití mu vděčí mnozí. O holocaustu existuje bezpočet knih. Tato je však unikátní. Lale Sokolov velmi dobře věděl, co spoluvězně i jeho samotného čeká, a byl odhodlán nejen přežít, ale také žít naplno. To, co poznal, je sice strašlivé, ale současně plné naděje a odvahy.

ROŽDALOVICE DŘÍVE A NYNÍ

Barborka na počátku 20. století (archiv města Rožďalovice)

Současný pohled, fotografoval Viktor Dobrev (6. listopadu 2018)

